Novobydžovská

Ročník XI.
5. 7. 1984

Číslo 2

ZPRAVODAJ

Z obsahu druhého čísla: Socialistický závazek občanů Nového Bydžova ✦ Dějiny N. Bydžova, V. část ✦ Jak šli za múzami do světa, rozhovor s Josefem Fišerem ✦ Realizace sociálního programu v Jabloneckých sklárnách ✦ Po zarostlých cestách, úvaha Miloslava Provazníka ✦ Po kom jsou pojmenovány ulice našeho města, 5. část ✦ Pravidelné rubriky ✦ Matrika.

Čtyřicet konkrétních činů

Městský národní výbor, Městský výbor Národní fronty pod vedením Městského výboru Komunistické strany Československa se připojují k výzvě z Nového Města nad Metují a na počest 40. výročí osvobození Československa Sovětskou armádou vyhlašují socialistický závazek na rok 1984.

I. V ekonomicko sociální oblasti

1. Pro splnění plánovaných úkolů v akci Z v investiční části získáme občany k tomu, aby každý z nich odpracoval zdarma nejméně šest brigádnických hodin. Vytvoříme tak hodnotu díla za cca 2,5 miliónu Kčs.
2. Členové základní organizace Svazu požární ochrany, Městský výbor svazu požární ochrany, OIPO Hradec Králové, zahájí výstavbu požární stanice v celkové hodnotě díla 2 mil. Kčs a budou garantovat výstavbu celé akce.
3. Městský národní výbor společně s Městským výborem národní fronty zabezpečí dokončení Městského domu pionýrů a mládeže v celkové hodnotě 2 mil. Kčs.
4. Občanský výbor č. 24 - Sloupno dokončí výstavbu kulturního zařízení v celkové hodnotě 2 mil. Kčs.
5. Městský národní výbor ve spolupráci s ředitelstvím ZŠ Klicperova ulice, SRPŠ a místními závody a provozy zahájí rekonstrukci sociálního zařízení v této škole v celkové hodnotě díla 1 mil. Kčs.
6. Městský národní výbor ve spolupráci s ředitelstvím Střední ekonomické školy a SRPŠ zahájí přípravné práce na výstavbě tělocvičny a sociál. zařízení v areálu školy v celkové hodnotě 3,5 mil. Kčs.
7. Základní organizace Svazarmu zajistí projektovou dokumentaci na výstavbu sportovní střelnice pro brannou přípravu mládeže a ostatních složek.
8. Městský národní výbor zajistí projektovou přípravu akcí s jejichž výstavbou se počítá v roce 1985 a v 8. pětiletce. Jde o tyto akce:
   - výstavba domu služeb
   - výstavba stravovacího zařízení
   - rekonstrukce Metličanského kostela na smuteční síň
   - společné obchodní nákupní středisko
   - oprava věže kostela svatého Vavřince
   - generální oprava MěKS včetně přístavby restauračního zařízení
9. Ke splnění plánované modernizace bytového fondu Městský národní výbor vytvoří podmínky pro včasné uvolnění bytů, aby do konce 7. pětiletky bylo modernizováno 81 bytových jednotek.
10. Pro individuální bytovou výstavbu rodinných domků MěNV postupně zpracuje 48 vytypovaných návrhů parcel pro přidělení žadatelům.
11. V družstevní výstavbě budeme pokračovat v částečné svépomocné výstavbě 24 bytových jednotek v ulici U plovárny a dodavatelským způsobem 6 bytových jednotek v Zábědově.
    - pro svépomocnou výstavbu 12 bytových jednotek v Havlíčkově ulici připraví MěNV lokalitu tak, aby výstavba mohla být zahájena v roce 1985
12. V TVRD MěNV zabezpečí realizaci těchto akcí:
    - komunikace Starý Bydžov
    - chodníky v Zábědově
    - elektrorozvod a veřejné osvětlení ve Sloupně
    - veřejné osvětlení v Dukelské ulici
    - výstavba a komunikace v ulici U hřiště
    - veřejné osvětlení v ulici Na Švarcavě
    - elektrorozvod ve Slepé uličce v Chudonicích

    To vše v celkové hodnotě 1 mil. Kčs.
13. Městský národní výbor, Bytový podnik a Domácí potřeby Pardubice provedou rekonstrukci prodejny Kola, šicí stroje.
14. Městský národní výbor a Bytový podnik ve spolupráci s Textilem Pardubice provedou úpravu nebytových prostorů a zřídí novou prodejnu partiového textilu.

Pokračování na str. 3

Z JEDNÁNÍ RADY MĚST NV

3. rada dne 9. 2. 1984

v z a l a n a v ě d o m í

a) zprávu VLK o zásobenosti nealkoholickými nápoji v maloobchodních prodejnách v N. Bydžově
b) kontrolní zprávu o stavu údržby památek na území města
c) zprávu FO MěNV o plnění opatření z prověrky VLK za rok 1983
a) zprávu o připravenosti stavebních parcel pro rodinné domky a obytné domy
b) modernizaci domu čp. 1134 a přidělení bytů
c) udělení čestných uznání OV za výsledky v roce 1983
d) žádost JZD ČSSP o převzetí zášti. ty nad III. zahrádkářskou výstavou

4. rada dne 1. 3. 1984

v z a l a n a v ě d o m í

a) zprávu o kontrole stanovených opatření na zamezování znečišťování ovzduší v ZAZ Nový Bydžov
b) zprávu VLK o dodržování závazných předpisů při uzavírání dohod o vedlejší pracovní činnosti
c) složení okrskového spartakiádního štábu

s c h v á l i l a

a) zprávu k závěrům 6. plenárního zasedání k rozvoji vzdělanosti občanů a výchově mládeže
b) převod rodinného domku v Nové Skřeněři čp. 32
c) udělení čestného uznání JZD ČSSP za příkladnou pomoc při budování nákupního střediska v Lužci nad Cidl.
d) plán hlavních úkolů TS při údržbě a čištění místních komunikací, chodníků a veřejné zeleně

n e s o u h l a s í

a) s odvoláním podniku Domácí potřeby Pardubice a trvá na zavedení sobotního prodeje v prodejně Sklo-porcelán

5. rada dne 15. 3. 1984

v z a l a n a v ě d o m í

a) urbanistickou studii IVB Nový Bydžov lokalita U jatek
b) zprávu o stavu požární ochrany v řízených organizacích
c) informaci o prodejní době v prodejně Sklo a porcelán

s c h v á l i l a

a) rozbor a plnění plánu a rozpočtu za rok 1983 a návrh na rok 1984
b) udělení bronzové medaile „Za zásluhy o výstavbu města" Vlastislavu Krejčímu
c) převod rodinného domku čp. 210 ve Sloupně

6. rada dne 29. 3. 1984

v z a l a n a v ě d o m í

a) zprávu o zajištění jarních prací v JZD ČSSP
b) zprávu o stavu ve využívání zemědělské půdy

s c h v á l i l a

a) seznam pozemků pro výstavbu rodinných domků
b) zprávu o výsledcích inventarizace na MěNV za rok 1983
c) závazné ukazatele pro hospodaření Bytového podniku pro rok 1984
d) zřízení a činnost drobné provozovny MěNV od 1. 5. 1984
c) převody rodinných domků čp. 70 ve Starém Bydžově a čp. 310 v Novém Bydžově

7. rada dne 12. 4. 1984

v z a l a n a v ě d o m í

a) zprávu o stavu správy a ochrany národního majetku ZŠ v Klicperově ul.
b) zprávu o zhodnocení technických prohlídek vozidel VPS za r. 1984

s c h v á l i l a

a) zřízení rady ředitelů při MěNV a její složení
b) převody rodinných domků čp. 474 v Novém Bydžově, čp. 4 v Zachrašťanech
c) dohodu MěNV Nový Bydžov s družebním městem Brezno

8. rada dne 3. 5. 1984

v z a l a n a v ě d o m í

a) zprávu o zajištění školního stravování žáků ZŠ Lužec nad Cidl.
b) zprávu hlavního energetika MěNV o zhodnocení topné sezóny 1983/84
c) zprávy VLK o dodržování lhůt ve správním řízení na odborech MěNV a o prověrce jeslí v Novém Bydžově

s c h v á l i l a

a) návrh na obsazení vedoucího drobné provozovny a organizační řád. Ustavila vedoucím Vladimíra Dvořáka
b) převody rodinných domků čp. 311 v Novém Bydžově, čp. 1678, čp. 1664
c) udělení bronzové plakety „Za zásluhy o výstavbu města" MUDr. Stanislavu Keltnerovi, řed. OÚNZ Nový Bydžov u příležitosti 50. narozenin

Zpravodaj chválí

1 OV č. 16

Občanský výbor č. 16 za pořádný kus práce, který odevzdali nám všem při jarní směně 7. dubna 1984. Přišlo jich hodně a společně odpracovali 400 brigádnických hodin. Vysázeli stromky a okrasné keře, uklidili okolí sídliště, pustili se do úklidu prostorů tzv. „cikánky", přičinili se o to, že naše město vítalo jaro čisté a krásné. Všem osmdesáti brigádníkům moc děkujeme, stejně tak děkuje OV č. 16 všem spoluobčanům, kteří v sobotu 7. dubna nezůstali doma a přiložili ruku k společnému a záslužnému dílu.

2 OV č. 12

Občanský výbor číslo 12 v Chudonicích, který připravil pro své občany upřímné a radostné setkání s důchodci. Ocenil jejich práci a popřál všem hodně zdraví a životního elánu. A že se setkání neobešlo bez veselí a tance dokazuje i poslaná fotografie. Jedni z nejstarších občanů v obvodu OV č. 12 manželé Loudovi si s chutí zatančili českou polku.

3 Mladou scénu

Divadelní soubor Mladá scéna za vzornou reprezentaci našeho města na okresní přehlídce dětských divadelních souborů v Třebechovicích. Pilná práce pod vedením režizéra ing. Milana Nechuty přinesla radost a divadelní výsledky — krásnou pohádku Krakonošova zahrada, kterou soubor zahrál všem příznivcům dobrého divadla v Novém Bydžově 28. dubna, 10. a 12. května. Čestné uznání s cenou, kterou si soubor přivezl z Třebechovic si můžete prohlédnout ve vstupní hale Jiráskova divadla. Patří celému souboru Mladá scéna, ale i režizérovi a soudružkám učitelkám Wolfové a Kroisové i celému kolektivu techniků, výtvarníků a pracovníků, kteří bez nároku na odměnu věnovali dětem desítky a desítky brigádnických hodin.

Dokončení ze str. 1

15. Krajský Kovoelektropodnik Hradec Králové v rámci dalšího rozšiřování služeb pro obyvatelstvo zřídí opravnu malých a velkých motocyklů a mopedů Babeta.
16. Oděvy Hradec Králové uvedou do provozu novou prodejnu Oděvů na Mírovém náměstí v hodnotě díla 2 mil. Kčs.
17. Výrobní družstvo Velorex Hradec Králové dokončí rekonstrukci nebytových prostorů v bývalé provozovně Kovoplastu a zřídí opravnu jízdních kol.
18. MěNV v rámci dalšího rozšiřování služeb pro obyvatelstvo zřídí Drobnou provozovnu pro údržbář. ské a drobné stavební práce k zlepšování bytového fondu a zařízení MěNV
19. V neinvestiční části akce Z bude Městský národní výbor a Městský výbor národní fronty směrovat občanské výbory, společenské organizace, školy, závody, provozy a JZD na zvelebovací práce v obvodech občanských výborů včetně údržby a zlepšování životního prostředí, parků a veřejných prostranství. Každý občan odpracuje nejméně 20 brig. hodin zdarma. Vytvoříme tak hodnotu díla nejméně za 3,5 mil. Kčs.
20. Clenové pionýr. organizace SSM odpracují 1 směnu národní fronty se zaměřením na zlepšení životního prostředí a úpravu městské zeleně.
28. Městský národní výbor stanoví občanským výborům konkrétní úkoly směřující k naplnění úkolů volebního programu NF.
29. TJ Jiskra Nový Bydžov uzavře s Městským národním výborem a Městským výborem NF sdružený soc. závazek k zabezpečení zdárného průběhu okrskové spartakiá. dy.

III. Ideově výchovná práce

30. V prostorách budovy Městského národního výboru budou instalovány panely dokumentující činnost MěNV a občanských výborů při rozvoji města.
31. Městský národní výbor ve spolupráci s MěKS zajistí zhotovení nových agitačních skříněk pro názornou agitaci a provede jejich přidělení jednotlivým společenským organizacím.
32. Městské kulturní středisko rozšíří systém „Mládež a kultura" o nové formy práce s mládeží a zaměří se na klubovou činnost. V názorné agitaci a propagaci ve městě bude jejím garantem a tutu činnost bude koordinovat.
33. K propagaci významu CO zřídí Městský národní výbor ve spolu. práci s MěKS v budově MěNV síň tradic CO.
34. Městské muzeum uskuteční výstavu na téma „Proměny našeho města".

IV. Politická a pracovní iniciativa

38. Městský výbor NF zorganizuje mimořádnou směnu NF se zaměřením na splnění úkolů volebního programu a zlepšování životního prostředí.
39. Městský národní výbor a Městský výbor NF uskuteční pololetně společné zasedání obou orgánů ke kontrole plnění volebního programu a k přípravě dalších úkolů.
40. Městský národní výbor bude popularizovat tyto socialistické soutěže:
    - celostátní soutěž měst a obcí
    - občanských výborů
    - o nejlepší společenskou organizaci
    - o nejlepší agitační skříňky
    - vzorná prodejna

    Pro rok 1985 připraví podmínky pro rozšíření dalších soutěží na pomoc zlepšování životního prostředí.

Dosažené výsledky budou hodnoceny jednou za rok na společném zasedání Městského výboru KSČ, Městského národního výboru a Městského výboru NF, dvakrát ročně na společ. ném zasedání Rady MěstNV a předsednictva Městského výboru NF a dvakrát ročně ve 24 občanských výborech.

Socialistický závazek občanů Nového Bydžova

21. Městský národní výbor ve spolupráci s OV, společenskými organizacemi NF, závody a provozy zahájí rekonstrukci fasády Jiráskova divadla.
22. Městský výbor NF bude organizovat jarní a podzimní sběr starého železa. Městský národní výbor vytvoří ve zbývajících místních částech podmínky pro sběr skla do konteinerů.
23. Městský národní výbor sdruží finanční prostředky ve výši 1 mil. Kčs pro výstavbu jeslí, jehož investorem je PMV Hradec Králové.
24. Městský národní výbor zabezpečí sdružování fin. prostředků na rekonstrukci hlavního vodovodního řádu ve Smetanově ulici.
25. Městský národní výbor zajistí sdružování fin. prostředků na výstavbu Domu služeb.

II. Politicko organizátorská činnost

26. Městský národní výbor uzavře se všemi organizacemi na území města dohody na konkrétní pomoc pro splnění volebního programu NF. Na pravidelných poradách s vedoucími hosp. pracovníky bude provádět hodnocení plnění uzavřených závazků.
27. Městský výbor NF zabezpečí, aby uzavřené soc. závazky společenskými organizacemi byly splněny.
35. Společenské organizace NF společně se školami II. cyklu se budou podílet na dobrovolné pečovatelské službě přestárlým občanům města.
36. Městský dům pionýrů a mládeže ve spolupráci s pionýrskými skupinami „Rudá hvězda" a „Mladý budovatel" uskuteční:
    - slavnostní setkání bývalých a současných pionýrských pracovníků obou pionýrských skupin
    - zabezpečí místní a okrskové kolo soutěže „O partyzánský samopal"
    - zabezpečí celoměstské oslavy Dne pionýrů
    - uskuteční výstavku z historie a současnosti PS
    - celoměstské oslavy MDD formou sportovních a zábavných akcí pro děti
    - zabezpečí okrskové kola soutěže „pionýr, svazák, komunista".
37. ČSZ Nový Bydžov zabezpečí výstavu svých výpěstků ve spolupráci s JZD Nový Bydžov a Střední ekonomickou školou v rámci popularizace své práce u příležitosti 35. výročí založení JZD a 100. výročí založení zemědělského školství.

Splnění a překročení úkolů socialistického závazku vytvoří předpoklady pro vyhlášení socialistického závazku na rok 1985, který je rokem 40. výročí osvobození Československa Sovětskou armádou.

Iniciativním splněním úkolů současného volebního programu budou vytvořeny podmínky pro tvorbu návrhu volebního programu NF na příští volební období.

Za MěV NF V. Martínek

Za MěV KSČ L. Anděl

Za MěstNV J. Chmelař

V Novém Bydžově dne 14. 2. 84.

JAK BUDEME DNES PRACOVAT, TAK BUDEME ZÍTRA ŽÍT

Po kom jsou pojmenovány ulice našeho města?

5. část

MÁNESOVA ULICE vede z Revoluční třídy směrem ke sportovnímu fotbalovému stadiónu

Josef MÁNES (1820–1871)

Vynikající národní malíř krajin, podobizen a květin. Narodil se v Praze 12. května 1820 v rodině malíře. V uměleckém prostředí rozvíjelo se rychle jeho nadání. Až do roku 1835 byl otcovým žákem. S otcem procestoval o prázdninách téměř celé Čechy. Roku 1843 otec umírá a rodina Mánesů se přestěhovala do Spálené ulice. Péči o rodinu převzala energická Amálie Mánesová. Josef Mánes odjíždí na tři roky do Mnichova studovat malby Corneliovy, Genelliho a Morice von Schwinda. V červnu 1846 se Mánes vrací a cestuje po Moravě a Slezsku. Přijal pozvání Bedřicha hraběte Sylva-Tarouccy na zámek Čechy na Moravě. Po celá dvě desítiletí stal se mu zámek dočasným pracovištěm.

Roku 1865 začal Mánes tvořit stěžejní dílo „Orloj". Dvanáct alegorií měsíců, převedených v obrazové vylíčení hlavních zaměstnání lidí v jejich dnech.

Josef Mánes procestoval nejkrásnější kouty Čech a Moravy a mnohokráte pobýval i v našem kraji. Roku 1843 byl hostem v Pohledu u Havlíčkova Brodu, kde pilně pracoval. Při hledání nových motivů pro svoji práci dostal se Josef Mánes až do Nového Bydžova a Hradce Králové. V našem městě si do svého skicáře nakreslil věž kostela sv. Vavřince. Fotokopii vlastní naše muzeum, stejně tak zde naleznete vzácný originál Josefa Mánesa obraz sv. Václava na bílém hedvábí, který je studií pro prapor Národní gardy v Hradci Králové.

Mánesovo umění, vždy osobité, mělo mohutný vliv na generaci malířů let sedmdesátých na pražské akademii. Jeho veliké dílo kreslířské, malířské i grafické zůstalo neukončené a teprve po jeho smrti dochází zasloužilého uznání.

Josef Mánes zemřel v sobotu 9. prosince 1871.

ULICE BOŽENY NĚMCOVÉ krátká ulice z Mírového náměstí, ve které je vchod do městského muzea

Božena NĚMCOVÁ (1820–1862)

První vynikající žena devatenáctého století. Vlastním jménem Barbora Panklová, narodila se ve Vídni 5. února 1820. Ještě téhož roku se její otec Jan Pankl, panský kočí, přestěhoval do Ratibořic u České Skalice. Matka byla pradlenou u vévodkyně. V Ratibořicích se jim narodilo ještě třináct dětí. V dětství na Němcovou silně zapůsobila výchova babičky Magdalény Novotné, tkadleny z Náchodska, která v letech 1825 až 1829 pobývala u dcery v Ratibořicích.

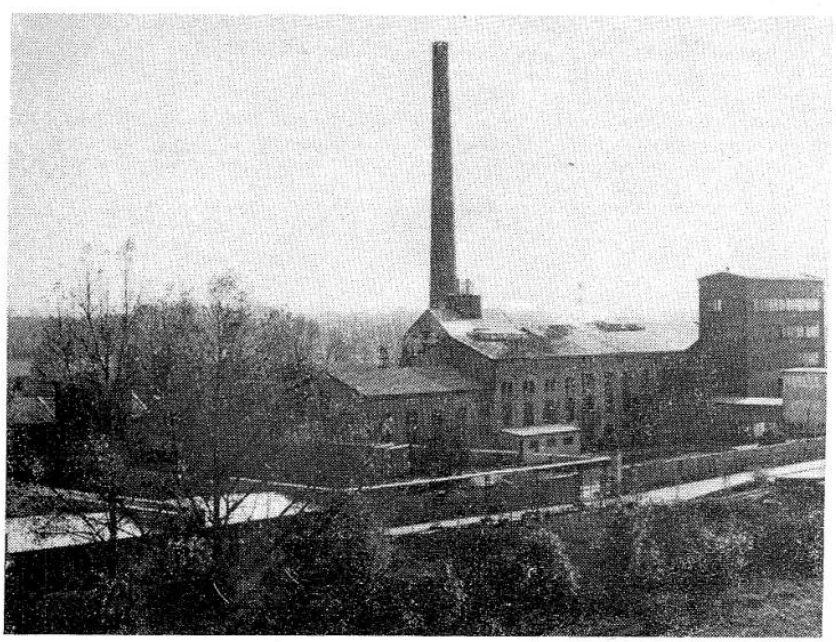
Roku 1837 byla Barbora Panklová provdána na úředníka finanční stráže Josefa Němce, rodáka z Nového Bydžova (nar. 1805). A tady začíná i vztah Boženy Němcové k našemu městu. Poprvé navštívila Božena Němcová Nový Bydžov hned po svatbě v září roku 1837, aby poznala rodiče manžela. Podruhé přijíždí roku 1844 už se svými čtyřmi dětmi. Zastavuje se zde při cestě z Prahy do Ratibořic. V roce 1859 přijíždí do Bydžova potřetí. Se synem Jaroslavem přijela požádat o pomoc na cestu syna do Mnichova na malířskou akademii. Svědectví o tomto pobytu najdeme v korespondenci s Vojtou Náprstkem, kterému líčí krásnou cestu ke svým známým přes Vysočany, Mlékosrby do Chlumce. Nejdelší byl její čtvrtý pobyt v našem městě roku 1861. Koncem července opustila Božena Němcová Prahu a pobývala v Chlumci a Mlékosrbech u faráře Šafránka. Odtud napsala do Nového Bydžova synovci svého muže, aby jí pronajal v hostinci „U zlatého anděla" pokojík, kde by ráda pracovala na úpravě svých sebraných spisů a čekala na děti Doru a Jaroslava, až přijedou na bydžovskou merendu. V podkrovním pokojíčku žila Božena Němcová od 13. srpna do 11. září 1861. Tento pobyt spisovatelky v Novém Bydžově připomíná pamětní deska, odhalená 16. září 1928. Autorem je akademický sochař Karel Gabriel. Na bronzové desce je portrét Boženy Němcové a nápis – Zde trávila chvíle oddechu nesmrtelná česká spisovatelka Božena Němcová.

Hned po svatbě se odstěhovali Němcovi do Červeného Kostelce, rok nato byli přeloženi do Josefova a ještě téhož roku do Litomyšle. To už měli dva hochy Hynka a Karla. V zimě roku 1840 byl Němec přeložen do Polné a v létě 1842 do Prahy. Tady se Němcová dostala do kruhů vlastenecké inteligence. Seznamuje se s básníkem Václavem Nebeským, který ji uvádí do literatury. V Praze se stýkala Němcová se všemi čelnými představiteli české kultury - Havlíčkem, Fričem, Čelakovským, Erbenem, Světlou a dalšími. Na podzim roku 1845 odchází už jako známá spisovatelka do Domažlic. V kraji domažlickém se cítila jako za svého dětství doma v Ratibořicích. Po smrti nejmilejšího syna Hynka roku 1853 začala Němcová psát své nejkrásnější dílo Babičku. Dílo dokončila roku 1854, ale první vydání se objevilo až roku 1855. Mezi tím napsala několik povídek, aby z drobných honorářů uživila děti i sebe.

Roku 1861 po rozchodu s manželem odešla do Litomyšle redigovat své spisy. Předčasná smrt 21. ledna 1862 byla důsledkem úplného tělesného i duševního vyčerpání.

NERUDOVA ULICE spojuje Jungmannovu ulici s ulicí dr. Ezopa

Jan NERUDA (1834–1891)

Novobydžovský cukrovar

Dokončení ze str. 4

Újezdská kasárna na pražské Malé Straně byla rodným domem Jana Nerudy. Tam se narodil letitému kantýnskému a hokynáři, dne 10. července 1934.

V Praze prožil chudé dětství, chodil do německé měšťanky, na malostranské gymnázium a konečně roku 1850 přešel na gymnázium akademické. Tíživé hmotné poměry zabránily Nerudovi ukončit universitní studia. Krátce pracoval jako úředník ve vojenské účtárně a roku 1856 začal v redakci německého deníku jako lokálkář. Žurnalistice zůstal věrný a od roku 1860 působil v redakci deníku Čas jako fejetonista, později v redakci Hlasu v zábavném časopise Rodinná kronika. Roku 1865 založil s Vítězslavem Hálkem beletristický časopis Květy.

Nerudovy literární začátky mají pramen u Erbena. Oblíbil si věčně krásnou Erbenovu Kytici. Píše balady, studuje lidi a prostředí — vydává Arabesky, Trhany. Z cest si přiváží „Obrazy z ciziny", svěží knihu postřehů, plnou života a veselých příhod. Dozrává v umělce — básníka, píše Knihu veršů, Balady a romance, Zpěvy páteční. Vrcholným dílem prozaickým jsou Malostranské povídky.

Zemřel 22. srpna 1891 v Praze.

PhDr. Jiří Malina

Nové nákupní středisko v Lužci n. C.

Chlouba občanů Lužce n. C.

Pondělí 20. února 1984 bylo pro občany Lužce nad Cidlinou opravdu slavnostním dnem. Toho dne se totiž poprvé otevřel vchod nového nákupního střediska, které pro Jednotu Nový Bydžov postavili v akci Z místní občané.

Územní rozhodnutí ke stavbě bylo vydáno v říjnu 1979. Bývalý MNV provedl do pololetí roku 1981 výkopové práce, úpravu terénu, vybetonování základů a přívod vody.

V období příprav integrace došlo z různých příčin k útlumu pracovní aktivity, takže nově nastupující občanský výbor č. 19 stál před úkolem, jak zajistit pokračování výstavby a dokončení stavby v termínu. Staveniště převzal v září 1981 a za 2 roky a 4 měsíce předal stavbu do užívání.

Předcházelo tomu mnoho práce, starostí, někdy i nepochopení z řad místních občanů. Je nutné ocenit pomoc členů uliční organizace KSČ č. 7, kteří v období nástupu nového občanského výboru osobní agitací a vlastní prací přispěli k oživení pracovního nadšení.

OV č. 19 ruku v ruce s MV NF po takřka 2 a půl roku projednával na všech svých schůzích problémy související se stavbou nákupního střediska. Ze společenských organisací se největším podílem na výstavbě účastnila Tělovýchovná jednota, SPO a SSM. O odpracovaných hodinách jednotlivých občanů byl po celou dobu výstavby zveřejňován přehled, který byl měsíčně doplňován.

Neocenitelná byla i pomoc JZD ČSSP Nový Bydžov, které po celou dobu výstavby pomáhalo mechanizačními prostředky a jeho stavební četa provedla většinu omítek uvnitř prodejny. Úspěšná byla i spolupráce s VÚ 1550 Chlumec n. C. a s pracovníky Jednoty N. Bydžov, kteří nám pomohli překlenout nedostatek pracovních sil.

Kladem, který přinesla integrace, bylo zajišťování materiálu a dodavatelských prací odborem výstavby MěNV. Občanský výbor děkuje touto cestou s. Dohnalové a místopředsedovi MěNV s. Motyčkovi za pomoc, kterou nám poskytli při takřka každodenním řešení problémů souvisejících s výstavbou.

Nyní několik číselných údajů:
Po dobu výstavby pracovalo na této akci 250 místních občanů, z toho 44 mladších 15 let. Bylo odpracováno 23.385 hodin, z toho děti se podílejí na této částce 620 hodinami.

Kromě akce Z investičního charakteru probíhaly v Lužci i další práce neinvestičního charakteru, ať již se jednalo o opravu přísálí kulturního domu, prořezávání stromořadí podél místních komunikací, úklid návsi, sklizeň sena z nezemědělských ploch a další. Na těchto akcích bylo odpracováno více než 4.000 hodin.

Městský národní výbor ocenil práci občanského výboru čestným uznáním za 2. místo v soutěži OV města. Nejlepší brigádníci byli odměněni na slavnostní veřejné schůzi.

Věříme, že práce na úseku akce Z se nám bude dařit i v dalších letech, abychom neustále zlepšovali životní podmínky našich spoluobčanů.

M. Krejčovský

Pohár Osvobození v kopané

Májové oslavy v Lužci nad Cidlinou vyvrcholily 9. května již 14. ročníkem turnaje o Pohár osvobození v kopané.

Tentokrát se ho zúčastnili sportovci ze sovětské posádky v Bohdanči, Sokola Červeněves, Sokola Sloveč a místní TJ. Jako každoročně se tato akce konala pod patronací JZD ČSSP Nový Bydžov a odbočky SČSP Lužec n. C. Ke zdárnému průběhu přispěly i ostatní organizace NF a OV č. 19. Všem přítomným vyhrávala dechová hudba LŠU v Chlumci nad Cidlinou za řízení Karla Vrzáně.

Slavnostního zahájení se zúčastnila všechna mužstva. K přítomným promluvil předseda odb. SČSP s. František Synek. Mezi hosty byl i místopředseda MěNV s. Motyčka. Zástupci sportovců, spolu se sovětskými hosty pak položili za zvuků „Pochodu padlých revolucionářů" věnce a květiny k Památníku padlých v obou světových válkách. Ke zdárnému průběhu přispělo i vzorně upravené prostředí obce.

V dopoledních utkáních se utkala mužstva Sokola Červeněves a Sokola Sloveč (4:2), dále sovětská posádka Bohdaneč s místní TJ (0:6).

Následoval společný oběd, při kterém v kulturním domě vyhrávala dechovka LŠU. O spokojenost strávníků se postaraly kuchařky JZD a manželky sportovců.

Ve 14 hodin bylo sehráno utkání o 3. a 4. místo mezi Sokolem Sloveč a jedenáctkou sovětských vojáků s výsledkem 7:0. Ve finále se utkalo mužstvo Sokola Červeněves s TJ Lužec n. Cidl. Po houževnatém sportovním zápolení vyhráli lužečtí 3:2 a po

Dokončení ze str. 5

7 letech opět obsadili 1. místo. Na druhém místě bylo mužstvo Sokola Červeněves, třetí byl Sokol Sloveč, čtvrté místo obsadili sovětští přátelé z Bohdanče, pro které byl turnaj příležitostí k utváření nového sportovního kolektivu.

Při slavnostním zakončení turnaje předali zástupci společenských organizací a OV č. 19 zúčastněným mužstvům poháry. Po celý den přihlíželo turnaji téměř 200 diváků, kteří odměnili sportovní výkony všech mužstev dlouhotrvajícím potleskem.

Zpravodaj informuje

Bydžovská šestka

ŠKODA LÁSKY, PŘES DVĚ VESNICE, ZELENĚ HÁJE a dvacet dalších písní vám připravila na tradiční pouť BYDŽOVSKÁ ŠESTKA. Všechny písničky budou od Jaromíra Vejvody a Josefa Poncara. Hrát a zpívat vám je bude BYDŽOVSKÁ ŠESTKA se svými zpěváky v SOBOTU 11. SRPNA OD 20 HODIN V JIRÁSKOVĚ DIVADLE. Těšíme se na shledanou s milovníky dobré dechovky.

O SPOŘENÍ

V roce 1982 zavedla Česká státní spořitelna nový druh zvýhodněného spoření pro střední generaci, pro muže od 50 let a ženy od 45 let.

V letošním roce zahajuje již 3. cyklus. Spoří se pravidelnými úložkami 100,— až 1.000,— Kčs. Vkladní knížka prémiového spoření k důchodu je vkladní knížka na jméno, úročená 2 %. Po skončení cyklu připíše spořitelna prémii, která zvýší úrokový výnos na 5,3 %.

Od 1. 7. 1984 se můžte i Vy, pokud je Vám již 50 let u mužů a 45 let u žen, stát účastníky tohoto výhodného spoření. Obraťte se na naši pobočku v Novém Bydžově, kde obdržíte podrobnější informace, přihlášku. Na založení vkladní knížky postačí vyplnit přihlášku a složit první vklad Kčs 20,—. Neodkládejte proto návštěvu naší úřadovny.

Staňte se účastníky Prémiového spoření k důchodu.

Vaše Česká státní spořitelna
místní pobočka
Nový Bydžov

Blahopřejeme

Osm dětí vychovala paní Marta Tomášková z Dukelské ulice čp. 604. Dne 29. července 1984 oslaví v dobré pohodě 70. narozeniny. Společně s dětmi jí přijde přát i 18 vnoučat a 6 pravnoučat, hodně zdraví a spokojenosti do dalších let.

POZOR NA VZTEKLINU!

Vzteklina je nakažlivé virové onemocnění, které postihuje nervový aparát, projevující se zánětem mozku a míchy. Onemocnět mohou všichni teplokrevní živočichové včetně člověka. Známa je již z dávné minulosti a dobře ji popsali Řekové Aristoteles a Demokritos.

Původcem vztekliny je virus, který se nachází v mozku, míše a hlavně v slinných žlázách nemocných zvířat. Virus je poměrně odolný a ve vlhkém prostředí a při nižších teplotách vydrží týdny až měsíce, mráz mu vůbec nevadí. V zakopaných kadaverech přežívá v mozkové tkáni i několik měsíců. Nejméně odolný je proti slunečnímu záření a suchu.

Vnímaví jsou všechny druhy domácích a hospodářských zvířat, z volně žijící zvěře hlavně liška, jezevec, kuna, zvěř srnčí.

V současné době se vzteklina vyskytuje ve všech světadílech mimo Austrálii. Většina zemí střední Evropy včetně ČSSR patří k oblastem s trvalým výskytem vztekliny v určitých pásmech, hlavně v pohraničí. Ve Východočeském kraji se nevyskytuje vzteklina pouze v okresech Pardubice, Jičín, Hradec Králové. V roce 1982 se rozšířila i do vnitrozemí naší republiky — bylo zjištěno 1.645 pozitivních lišek. Po zavedení vakcinace psů po 2. světové válce poklesl výskyt tohoto onemocnění u domácích masožravců na minimum.

Hlavní nebezpečí této nákazy tkví v tom, že patří mezi těch několik onemocnění, která jsou pro člověka vždy smrtelná, nebyla-li včas podána očkovací látka.

K nakažení člověka dochází většinou pokousáním nebo potřísněním slinami nějaké oděrky. Přenos je ze zvířete na zvíře, ale i na člověka. Inkubační doba je 8 dnů, ale u člověka až 1 rok.

Hlavním klinickým příznakem vztekliny u divoce žijících zvířat je částečná nebo úplná ztráta plachosti a nervové poruchy (příklad: jelen přišel doprostřed vesnice ve dne a nechal se hladit od lidí). První příznaky u psů v počátečním stadiu je neposlušnost, ukrývání se na tmavá místa (rozšířené zornice), neochotné plnění rozkazů chovatele a nepoznání známých lidí. Pes je nepokojný, vrčí, požírá různé nestravitelné předměty (dřevo, hlínu, kamení, sklo ap.).

Ve druhém stadiu se dostaví potíže polykací, zvýšená tvorba slin, zvíře se snaží utéci a napadá zvířata i lidi, kteří mu náhodou přijdou do cesty. V posledním stadiu dochází k obrně svalů, ztrácí hlas a hyne. U koček jsou příznaky zuřivosti a agresivity vůči okolí.

Problematika vztekliny je úzce spjata s populací lišek, které se v Evropě podílejí na výskytu v 70—90%, v ČSSR 90,7 % a podíl domácích masožravců v důsledku organizovaného očkování je minimální. Tato epizootologická situace představuje velmi složitý problém pro veterinární službu a vynutila si i zavedení nových forem tlumení vztekliny u volně žijících zvířat - hlavně v potlačení liščí populace. Jelikož vymizel jejich přirozený regulátor v přírodě — vlk, medvěd, rys, zůstává nyní jen myslivec(lov, plynování nor v době jarních vrhů, pokládání želez).

Určitá část čtenářů Novobydžovského zpravodaje již poznala opatření veterinární služby při pokousání člověka zvířetem. Každé takové zvíře je třikrát klinicky vyšetřeno v pozorovací době 21 dnů. Jenom za rok 1983 bylo takto prohlédnuto na veterinárním středisku Nový Bydžov 128 kusů zvířat, z toho bylo 98 % psů a zbytek tvořili králíci, kočky, nutrie a morčata.

A nyní několik rad: podezřelých zvířat živých, zastřelených či podezřele uhynulých se zásadně nedotýkáme nechráněnou rukou. Manipulaci provádíme v ochranných rukavicích. Případnou ránu si omyjeme 20% roztokem mýdla nebo Ajatinu (nikdy ránu nevysáváme) a okamžitě navštívíme lékaře, který zařídí další léčbu.

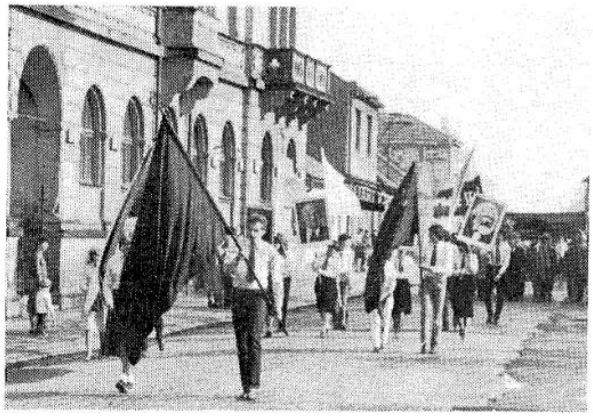
Z uvedeného je logická každoroční povinná vakcinace psů proti vzteklině, kterou veterinární služba v Novém Bydžově začala provádět 4. 5. 1984 v rozsahu působnosti veterinárního střediska včetně města Nový Bydžov. Očkování je pro všechny chovatele psů povinné a zdarma (veškeré náklady platí stát). Pokud by někdo nestihl očkování v ohlášeném termínu, musí si domluvit náhradní termín vakcinace.

MVDr. Miroslav Kunc

Z dopisů...

Z dopisů, které pravidelně docházejí do naší redakce, jsme tentokrát vybrali dopis inženýra Jana Kazdy z Liberce. Napsal nám o tom, jak prostřednictvím Novobydžovského zpravodaje sleduje dění v našem městě. Oba jeho rodiče pocházejí z Nového Bydžova. Otec Ota Kazda pracoval v bydžovské tělovýchově, divadelním spolku Jirásek a až do roku 1971 žil v našem městě. Zemřel roku 1981. Také jeho manželka byla pilnou čtenářkou našeho zpravodaje. V lednu letošního roku zemřela a tak věrným čtenářem zůstal syn Jan. Potěšilo nás uznání za naši práci i to, že se Novobydžovský zpravodaj líbí a čte i na severu naší vlasti.

Účelem života je život sám.
Goethe

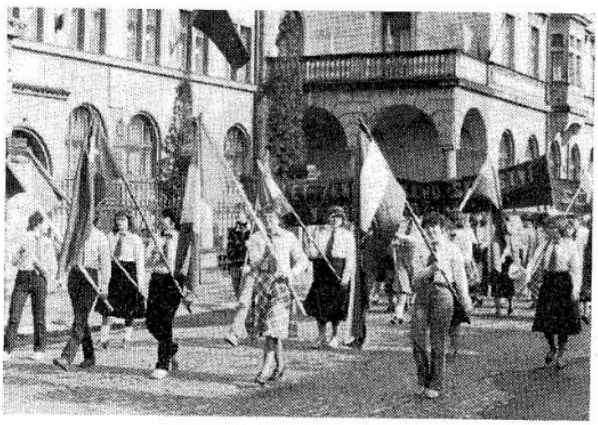
FOTOREPORTÁŽ

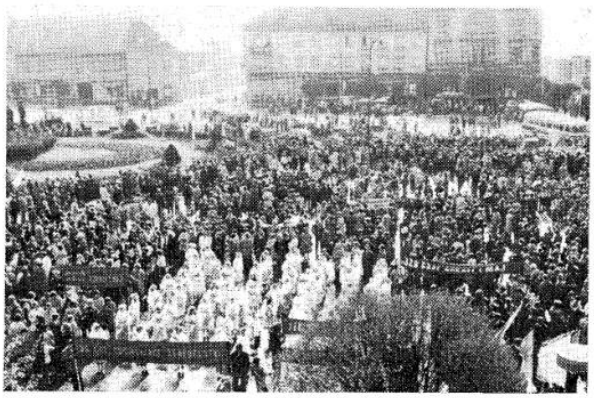
★ májová ★

J. PROKOPA

Několika fotografiemi se vracíme k radostné oslavě 1. máje v Novém Bydžově. Všichni novobydžovští občané vykročili do průvodu, aby manifestovali své odhodlání uhájit mír, uhájit socialismus, šťastný a spokojený, bohatý život pro sebe i pro příští generace. Projevili solidaritu s pracujícími celého světa, protože máme mnoho zájmů a tužeb, které nás spojují.

Májový průvod v nás upevnil vědomí, že síla společných myšlenek a stejná touha po míru nám pomohou pohnout dějinný sled kupředu!

Den pionýrů v Novém Bydžově

V letošním roce oslavuje naše dětské a mládežnické hnutí 35. výročí založení jednotné dětské a mládežnické organizace. Tak jako v mnoha dalších městech naší republiky, proběhly oslavy této významné události i v Novém Bydžově.

Na zabezpečení této akce se podílel MěDPM, PS Rudá hvězda a Mladý budovatel, MěstNV, MěKS i SRPŠ a vední ZŠ Karlova a Klicperova ul. Snahou organizátorů bylo nejen zdůraznit historický význam tohoto výročí, ale současně i v plné šíři manifestovat úroveň a působnost PO SSM v našem městě. Celá akce měla proto nejen sportovní a kulturní, ale i společensko-politický charakter.

Mimořádná pozornost byla věnována propagaci výročí mezi veřejností. Ve městě byly rozmístěny propagační panely, seznamující s činností na pionýrských skupinách v Novém Bydžově, Hlušicích, Skřivanech i v zájmových útvarech Městského domu pionýrů a mládeže. Akce byla propagována ve školním rozhlase, součástí oslav byla i rozsáhlá výstava dětské knihy, spojená s prodejem. Tato akce, ojedinělá v celookresním měřítku, se setkala s mimořádným zájmem dětí i jejich rodičů.

Na slavnostním zahájení, které provedli ředitel MěDPM s. Pešta a tajemník MěstNV s. Kykal, byli přivítáni účastníci jednotlivých soutěží i přítomní hosté, mezi nimi i soudružka ing. Koptíková, místopředsedkyně ONV Hradec Králové. Po slavnostním zahájení na stadiónu TJ Jiskra a složení slibu sportovce se žáci obou základních škol odebrali na místa pořádání jednotlivých akcí.

Pro nejmenší děti bylo připraveno zábavné estrádní pásmo, zaměřené k problematice dopravní výchovy. Starší děti čekal pestrý sportovní program — Mezinárodní atletický čtyřboj přátelství, turnaje v kopané, vybíjené, tenise, stolním tenise, šachu a střelbě ze vzduchovky, mimo to i zájezdy do ZOO ve Dvoře Králové a na vojenské letiště v Hradci Králové. Do pestrého programu se mohly zapojit a také se zapojily všechny školní děti, ať již v roli soutěžících či v úloze diváků.

Odpolední program měl již ryze kulturní charakter. V Jiráskově divadle se menším dětem představil ve hře „Krakonošava zahrada" dětský divadelní soubor Mladá scéna. Starší děti pak v Městském kulturním středisku sledovaly vystoupení zpěváka Stanislava Procházky mladšího a jeho hudební skupiny.

Průběh oslav měl tak skutečně velmi kvalitní úroveň a vzbudil příznivý ohlas mezi širokou veřejností měs. ta, své uznání organizátorům vyjádřila i přítomná soudružka ing. Koptíková.

Poděkování patří všem, kteří se na této náročné akci podíleli, zástupcům jednotlivých společenských organizací, učitelům, vedoucím oddílů PO SSM a útvarů MěDPM i členům MO SSM. Jejich společným, obětavým úsilím, se podařilo zajistit skutečně mimořádně pestrou, zajímavou a kvalitní akci, podařilo se důstojně oslavit 35. výročí založení JDMO, organizace, která sehrává jednu z rozhodujících rolí při výchově mladé generace. Podařilo se tak nejen předvést

Pokračování na str. 8

Dokončení ze str. 7

stávající, skutečně velmi pestrou a kvalitní zájmovou činnost dětí v našem městě, ale učinit i další krok pro její soustavný rozvoj, pro její masovější rozšíření i pro zkvalitnění socialistického působení na naši nejmladší generaci.

Josef Svatoň,
MěDPM Nový Bydžov

Pozvání na výstavu zahrádkářů

V letošním jubilejním roce oslav 100 letého výročí zemědělského školství v Novém Bydžově a 35. výročí socialistického zemědělství uspořádá ZO Českého zahrádkářského svazu společně s JZD ČSSP v Novém Bydžově, pod záštitou MěNV a NF výstavu květin, ovoce a zeleniny „Člověk a příroda — tvůrci krásy a užitku".

Už třetí výstava oblastního rozsahu se koná o novobydžovské pouti ve dnech 11.—13. srpna 1984 v areálu Střední ekonomické školy a současně v prostorách zahradnictví „Zelenina" JZD ČSSP.

Třicetpět let nás dělí od velkého přelomu zemědělské výroby, který dal podnět k příznivým podmínkám pro rozvoj zahradnictví, ovocnářství, zelinářství a květinářství. Z roztříštěné malovýroby byly vytvořeny velkovýrobní moderní podniky, kde se koncentruje výroba, je uplatňován technický pokrok, mechanizace, specializace kultur a jsou uváděny nové vědecké metody v pěstování rostlin.

Novobydžovsko vynikalo zvláště vyspělým zemědělstvím, ovocnářstvím a zahradnictvím. Od pradávna tu bylo mnoho ovocných stromů, užitkových i okrasných zahrad, kde působili znamenití zahradníci. V pozdější době vznikly no Novobydžovsku zahradnické závody, školky a zelinářská střediska.

Zdejší kraj je rodištěm význačných osobností, které své vědomosti a výsledky práce šířily daleko za hranice vlasti. Vzpomeňme význačného ovocnářského šlechtitele, novobydžovského rodáka J. E. Proche, chlumeckého pomologa Jana Říhy, akademika universit. prof. dr. Bohumila Němce, rodáka z Prasku. Mohli bychom jmenovat i další věhlasné přírodovědecké pracovníky, šlechtitele rostlin i prosté pěstitele, zahradníky a ovocnáře, kteří se prosadili ve svých oborech jako vynikající odborníci.

Významná a tvořivá práce zaujala i mnohé nadšené zahrádkáře, kteří dodnes na Novobydžovsku tvoří jednu z největších organizací královéhradeckého okresu. Její činnost je bohatá a po zásluze se novobydžovské ZO ČZS dostalo nejvyššího vyznamenání od ústředního výboru.

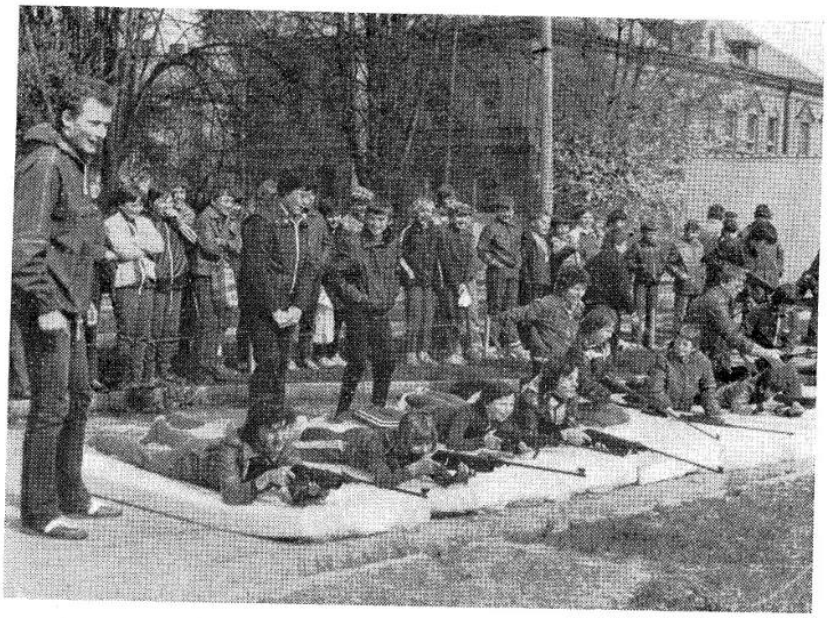
Po značném ohlasu v r. 1978 a 1980 připravujeme letos opět výstavu v širším rozsahu za přispění a spolu. účasti místních zahradnických a zemědělských závodů i družstev a některých předních československých zahradnických podniků, výzkumných ústavů a zahradnických škol, za podpory Českého zahrádkářského svazu.

Na výstavě budou expozice pokojových květin, ukázky hydroponického pěstování, vazačské a květinové úpravy, odrůdové sbírky mnoha druhů květin, zeleniny a letního ovoce. Nebudou chybět ani tropické užitkové rostliny, školkařské výpěstky, ukázky jehličin, a květin pro malé zahrádky. Výstava bude doplněna včelařstvím, léčivkami a výrobky n. p. Jablonecko sklárenských.

Téma výstavy „Člověk a příroda — tvůrci krásy a užitku" nebylo zvoleno náhodně. To, co příroda krásného a užitečného vytváří, zkušený pěstitel a zahradník, šlechtitel nebo zahrádkář dále zdokonaluje a rozšiřuje k užívání a potěšení nás všech.

Věříme, že naše výstava opět splní své poslání a otevře cestu ke zlepšení životního prostředí měst, obcí, pracovišť a že přinese alespoň trochu nového do našich domovů a rodinných zahrádek.

Bohumil Bradna

Den pionýrů — to byly i sportovní soutěže

CVIČÍŠ, CVIČÍM, CVIČÍME !

Pro zdraví...

Jedním z rizikových faktorů, které jsou příčinou mnoha zejména kardiovasculárních chorob je nedostatek pohybu. Proto lékaři zdůrazňují, aby lidé do své životosprávy zařadili mimo jiné správnou výživu a dostatek pohybu. V praxi vidíme, že často pro mnohé lidi znamená pohyb abstraktní pojem, se kterým si nevědí rady. Buď v mládí vůbec necvičili, nebo mají určité zábrany vzhledem k svému věku — nevěří si.

Je proto velice záslužným činem III. ZO ČČK v Novém Bydžově, která přišla s nápadem založit tělovýchovný kroužek pro ženy staršího věku. Členky jejího výboru neměly daleko od nápadu k činu. Nebyla to práce snadná. Znamenalo to chodit ode dveří ke dveřím, hledat prostory, cvičitelky a v neposlední řadě přesvědčit i ty, jimž bylo cvičení určeno, aby to přišly zkusit. Změnit životní režim není jednoduchá záležitost. Chce to odbourat některé zábrany, najít odvahu změnit životní styl. A to vše jde v kolektivu lépe a snadněji.

Pro svoje záměry se jim podařilo získat ředitele zdejšího gymnasia s. J. Bednáře, který propůjčil jednou týdně krásnou a moderní tělocvičnu ve škole. Hlavní organizátorky této akce Dagmar Novotná a Marie Novotná — zkušené a zasloužilé cvičitelky ČSTV připravily pečlivě cvičení tak, aby splnilo svůj účel, posílilo zdraví a zvýšilo tělesnou aktivitu žen středního a staršího věku.

Konečně si mohou po dlouhé době snažení a přesvědčování i ženy, kterým není právě dvacet anebo nejsou právě gymnastky jednou týdně — ve čtvrtek od 19 hodin zacvičit.

Je opravdu potěšením, dívat se na tyto ženy s jakým zaujetím a nadšením cvičí. Každá tolik, na kolik jí síly a schopnosti stačí. A cvičí i ženy, které již dávno překročily sedmdesátku a nikdo by jim ta léta nehádal. Cvičí jako ty o mnoho let mladší. Cvičení trvá hodinu. Končí pochodovou písní a při pohledu na vyrovnané řady žen, jejich rozzářené veselé oči musím potvrdit, že takováto tělesná aktivita doopravdy ubírá léta a přidává na kráse.

Přijďte také a rozmnožte jejich řady. Nestačí jen fyzickou kondici obdivovat, musí se také pro ni něco udělat.

A. V.

Co se psalo v denním tisku o našem městě?

Únorové Nové Hradecko věnovalo našemu městu několik zpráv. Tak především přineslo v 9. čísle článek o novém nákupním středisku v Lužci n. C., pěkném dárku k 36. výročí Vítězného února, který je chloubou pilných rukou lužeckých brigádníků. O „Kytičce ženám" od Městského kulturního střediska k MDŽ se dočtete v Novém Hradecku 28. II., stejně tak o divadelním předplatném na rok 1984 v Jiráskově divadle a hostování Alfréda Strejčka s přednesem Kainarova Českého snu. „Plýtvání půdou je přepych", tak se jmenuje článek v 9. čísle Nového Hradecka, ve kterém se mimo jiné píše o dosud neprovedené rekultivaci půdy v lokalitě našeho města. A článek „Unavená slušnost" si všímá chování žáků a studentů našeho města, kteří dojíždějí do Hradce Králové.

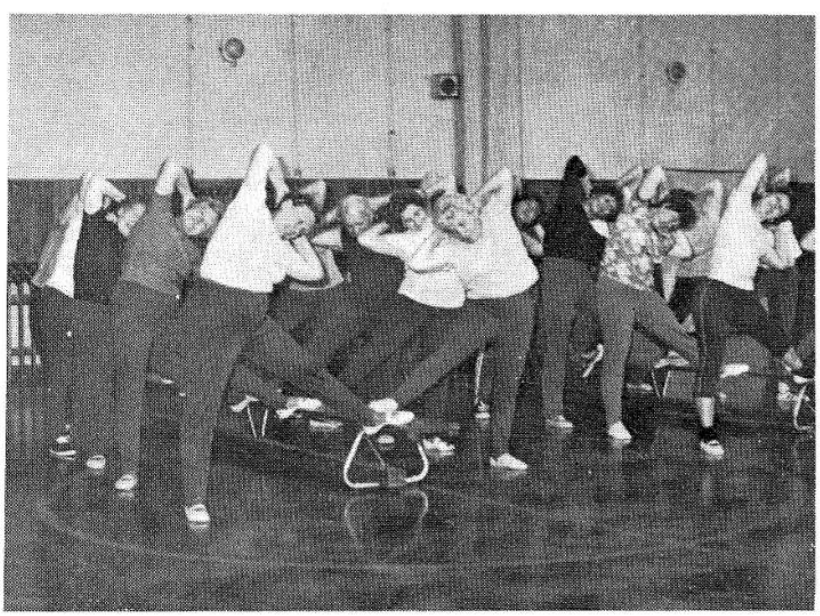
Březnové Svobodné slovo uveřejnilo v 58. čísle článek „Kulturní Nový Bydžov" o březnových pořadech v našem městě. Nové Hradecko mělo v březnových číslech několik článků. Dne 6. 3. jsme si mohli přečíst článek o Jabloneckých sklárnách „Novinka ve výrobě lustrů". Závod oslaví letos dvacet let. Rubrika „Krátce z okresu" obsahovala zprávy o pořadech k Roku české hudby v Novém Bydžově a společných zábavách na závěr plesové sezóny ve městě. O tom, že putovní standartu rady ONV obdržela nejlepší jednotka PS VB při JZD Nový Bydžov, jsme se dočetli v 11. čísle okresních novin. „Pozval mě předseda vlády ČSR" to byl úvodní článek ve 12. čísle Nového Hradecka. Dělnice PMV v Novém Bydžově Běluše Jirsáková vzpomíná na 7. březen 1984, kdy byla pozvána u příležitosti MDŽ k předsedovi vlády ČSR Josefu Korčákovi. Okresní noviny ze 13. 3. uveřejnili článek „Občané Nového Bydžova sobě" o vyhodnocení socialistické soutěže OV. O socialistickém závazku města na rok 1984 se dočteme ve 12. čísle Nového Hradecka v článku „Nový Bydžov zkrásní". Pochvalné řádky o dobré úrovni názorné agitace v JZD Nový Bydžov jsou v článku Názorná agitace a ekonomická propaganda v JZD (NH, č. 12., 20. 3.).

Krajský deník Pochodeň přinesl 6. dubna článek o TJ Jiskra „Co všechno je třeba, aby Jiskra měla jiskru aneb pojďte s námi do Bydžova". Sonda Pochodně v provozovnách služeb tří okresů našeho kraje si všímá jak slouží služby po dvou letech. Podstatná část článku z 26. IV. je věnována právě službám v Novém Bydžově. Sobota 28. dubna patřila v našem městě pionýrům. O tom hovoří i článek v Novém Hradecku 25. dubna na str. 1 „Svátek pionýrů". Ve stejném čísle se dočteme o pořadu Tance českých mistrů a o souboru Mladá scéna, který se připravoval na okresní divadelní přehlídku.

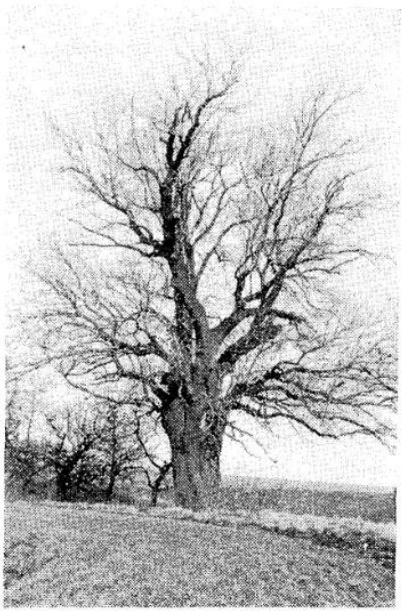
Květnové noviny věnovaly pozornost oslavám 1. máje v Novém Bydžově - Nové Hradecko 3. 5. a v témže čísle byl uveřejněn článek „Na návštěvě u nejlepších", který se vrací k úspěšné jednotce PS VB JZD Nový Bydžov.

Zajímavá beseda k seriálu „Společný krajáč" v „Pochodni 4. 4. si všímá nedostatku acidofilního mléka a podmáslí v novobydžovských prodejnách a jak málo si prodejny Potravin v Novém Bydžově tyto mléčné výrobky objednávají. Pochodeň v č. 104 uveřejňuje článek „Základ budoucí úrody", který hodnotí soutěž „Rok bílého zlata" na Novobydžovsku. O tom, že Československý soubor písní a tanců zahájil turné po východočeských scénách právě v Novém Bydžově psala Pochodeň 10. května na str. 4. „Komu šestý trpaslík" o tenisové lahůdce v našem městě se dočteme v Pochodni 11. května na předposlední straně. A ještě jednou o nás psala květnová Pochodeň. V úterý 8. 5. přinesla článek o Mladé scéně „Krakonošova zahrada".

Třetí místo za kvalitu, článek o novobydžovské Tibě a o její práci hlavně s mladými pracovníky, uveřejnila Pochodeň 21. května 1984. Ve stejném čísle najdete i článek o našem Novobydžovském zpravodaji a jeho významném místu v kulturně politické působnosti. Článek na 3. straně Pochodně má název „Čtený zpravodaj". (jm)

Tak cvičí novobydžovské ženy

CHRÁNĚNÝ PŘÍRODNÍ VÝTVOR. Tento nápis můžeme číst na tabulce se státním znakem před jasanem ztepilým, mohutným stromem ve Starém Bydžově. Kmen stromu dosahuje celkového obvodu kolem 6,5 m, výška je odhadnuta na 25 m. Strom je na parcele č. 705/1 v obci, vlevo u silnice na Nový Bydžov při polní cestě. Svědek minulých staletí patří k nejmohutnějším stromům v celém okrese Hradec Králové.

Z lidových zkušeností:

Čeho červenec a srpen nedovaří,
toho září nedosmaží.
Jaké září, takový březen.
Září je jaro podzimku.

DĚJINY NOVÉHO BYDŽOVA

ČÁST V.

28. říjen 1918, den vzniku samostatného Československa, proběhl v Novém Bydžově v atmosféře velkého nadšení z dosažené národní svobody a za spontánního odstraňování symbolů rakouské vládní moci. 29. října se ve městě konal mohutný průvod s hudbou, zakončený shromážděním před radnicí. Téhož dne také vydal okresní národní výbor vyhlášku, kterou přebíral správu do svých rukou.

Již první mocenská opatření nového státu naznačovala, že české buržoazii šlo především o zajištění vlastních třídních pozic. Na druhé straně byla pod vlivem revolučního hnutí uzákoněna i řada demokratických a sociálních práv, což zejména v prvním období buržoazního Československa vedlo k přehnanému optimismu a iluzím o dalším vývoji republiky.

Hluboká zásobovací krize spojená s nezaměstnaností však pokračovala i po skončení války. Příslušníci sociálně demokratické a socialistické strany vystoupili v listopadu s kritikou zásobovací situace ve městě a požadovali odstoupení městské rady a městského zastupitelstva. Situace se ještě přiostřila po 8. prosinci, kdy se na základě ministerského nařízení musel rozejít i zdejší okresní národní výbor a správy se ujal okresní hejtman.

Ve druhé polovině prosince 1918 nespokojenost lidu přerostla v mohutná demonstrační vystoupení. 16. prosince před radnicí došlo k demonstraci bývalých příslušníků rakouské armády a jejich žen za ponechání vyživovacích příspěvků. Kritické poměry v zásobování a nespokojenost s činností městské rady vedly dne 19. prosince k další velké demonstraci, která se změnila v živelný útok proti dvěma živnostem. Do města byla narychlo přivolána posila 10 četníků z okolí a 75 vojáků z Jičína. Celkem bylo zatčeno 13 účastníků, z nichž krajský soud v Jičíně odsoudil v březnu 1919 sedm osob ke vězení na čtyři a šest týdnů.

První měsíce roku 1919 byly ve znamení boje proti keťasům, rostoucí drahotě a nezaměstnanosti. Zvlášť mohutnou demonstrací se stal 1. máj 1919, první Svátek práce slavený v samostatné republice. Příslušníci socialistických stran uspořádali průvod od tržiště (nyní místo sokolovny) na náměstí, kde se konal tábor lidu.

V sociálně demokratické straně tehdy probíhal složitý zápas o další orientaci dělnického hnutí. Proti převažujícímu levicovému smýšlení řadového členstva strany stála pravicová politika početně menší části, jejíž stoupenci však dosud zastávali klíčová místa ve vedoucích orgánech strany.

Výrazem další radikalizace dělnictva na Novobydžovsku byly události v červenci roku 1920. 14. července v 11 hodin dopoledne na znamení továrních píšťal zastavili dělníci ve městě práci a odebrali se před budovu okresní politické správy. Požadovali nejen zlepšení zásobování, ale podle policejní zprávy o události vyzývali k prohlídkám obchodů a vyhrožovali i okresnímu hejtmanovi. Druhého dne se shromážděné dělnictvo pokoušelo odstranit vyhlášky městské rady s provoláním ministerského předsedy Tusara proti nepokojům, ale povolaný oddíl četnictva z Prahy o síle 20 mužů tomu zabránil. Na tři osoby bylo podáno trestní oznámení.

K další demonstraci před budovou okresní politické správy došlo ráno dne 19. července. Mohutný zástup dělnictva ze Smidar, Vysokého Veselí a skřivanské rafinérie vyslal k okresnímu hejtmanu deputaci se žádostí, aby v každém místě byla zřízena rada důvěrníků pro dozor nad hospodařením. Demonstrující, kteří odmítli vyslechnout výsledek za vojenské asistence, byli nakonec brutálně rozehnáni bajonety sedmadvaceti četníků.

Mezi zemědělskými dělníky při dvorech začaly vznikat dělnické rady, které se zaměřily na kontrolu zásobování a výroby. Dobou vzniku jim patří jedno z prvních míst v celých východních Čechách.

Po zářijovém sjezdu sociálně demokratické strany v Praze vznikla samostatná marxistická levice i v našem městě. Dne 17. října 1920 na plenární schůzi sociálně demokratické strany v restauraci U nádraží se k levici přihlásily přes tři čtvrtiny členstva.

Dělníci novobydžovských závodů, skřivanské rafinérie a většiny okolních velkostatků také podpořili boj pražského proletariátu za prosincové stávky. 13. prosince zastavili práci a po průvodu městem od nádraží k tržišti se zúčastnili mohutného tábora lidu.

Nastoupená cesta k vytvoření nové revoluční strany byla ve městě dovršena dne 29. května 1921. Na plenární schůzi v restauraci Na růžku (nyní malírna odznaků provozu Bižuterie) byla ustavena městská organizace Komunistické strany Československa. Nejvýznamnějším organizátorem strany byl soudruh Jan Weber (1877—1952), s jehož jménem jsou spojeny i třídní zápasy dělnictva v dalším období.

Počátkem dvacátých let poválečná krize postupně přecházela ve stabilizaci hospodářství, kterou od poloviny dvacátých let vystřídalo krátké období kapitalistické konjunktury. Uvedený vývoj se projevil i v životě města.

Výroba v závodech se začala rozbíhat do větších obrátek a většina dělníků získala opět práci. Z místních závodů byla pro stálé pracovní příležitosti nejdůležitější koželužna — akciová společnost pro výrobu usní a koženého zboží (kolem 200 dělníků), továrna cihlářských výrobků Fr. Peřina, Al. Jedlička a A. Rejthárek (kolem 120 dělníků), mechanická tkalcovna D. Müller a spol. (kolem 100 dělníků při omezené výrobě), mechanická pletárna B. Aschera a F. V. Hynka, založená v roce 1920, (80 až 100 dělníků), továrna na perleťové a galalitové zboží firmy K. Braun (přes 80 lidí) a grafické závody V. a A. Janata (po rozšíření až 60 pracovníků). Zvláštní skupinu tvořily závody zaměřené hlavně na sezónní práci — spolkový rolnický cukrovar (vedle 10 úředníků, 51 stálých zřízenců a dělníků v kampani ještě dalších 370 dělníků) a sušárna V. F. Hynka (v kampani asi 50 dělníků). Sezónní pracovní příležitost dávala zejména skřivanská rafinérie cukru (v době kampaně až 1800 osob) a Balounkova továrna na cikorii v Humburkách (o kampani přes 100 dělníků).

Město, které nadále zůstávalo střediskem více než devadesáti obcí okresu, znovu ožívalo ruchem pěti výročních trhů a dvanácti trhů na dobytek, pravidelnými týdenními trhy na drůbež, potraviny a drobné zboží ve středu, pátek a v neděli a ve středu navíc i trhy na selata. Počátkem dvacátých let byly trhy na dobytek a na selata přemístěny z bývalého tržiště do městského dvorce (nyní objekt Technických služeb). Hlavně o jarmarcích se do města sjížděli lidé i ze vzdálenějších míst.

Po delší přestávce ožila i stavební činnost. V roce 1922 zahájilo provoz městské kino Sokol, v roce 1924 bylo přestavbou hostince Na kopečku vybudováno Jiráskovo divadlo, v roce 1927 byla dokončena moderní stavba Husova sboru a v roce 1928 obohatily architekturu města dvě další významné stavby — sokolovna a městská mateřská škola (nyní budova středního odborného učiliště).

Od počátku dvacátých let pokračovala rychlejším tempem i bytová výstavba, která měla odpomoci trvajícímu nedostatku bytů. Po devíti městských nouzových domcích na Otmarce začaly postupně vznikat celé ulice nových rodinných domů (např. nynější ulice Tyršova a Na svépomoci). V roce 1926 byl dokončen tzv. úřednický dům (v nynější Fučíkově ulici), postavený z výtěžku prodaných stavebních losů.

Na jaře 1928 byly zahájeny významné práce na regulaci Cidliny spojené s převedením starého řečiště do nového a s výstavbou nových městských koupadel. Při pracích na regulaci Cidliny vstoupili 25. června dělníci do stávky. Stávka trvala až do 14. července a skončila novou dohodou o mzdách.

Dvacátá léta přinesla i celkové oživení kulturního života města. Po šestadvacetileté přestávce uspořádali

v roce 1921 studenti znovu merendu. O další merendě v roce 1928 byl slavnostně rozvinut nový studentský prapor.

Hlavní zásluhy o rozvoj divadla ve městě si získal ochotnický soubor Jiráseк. Sehrál nejen desítky úspěšných představení, ale zajišťoval vystoupení dalších souborů i hostování známých herců ve vlastních představeních. Nově upravený divadelní sál sloužil i hudebním koncertům a bohaté přednáškové činnosti.

Ve srovnání s činností divadelních ochotníků měl tehdy zpěvácký spolek Lubor - Ludiše u bydžovské kulturní veřejnosti menší odezvu. Větší zájem byl o akce Průmyslového muzea, které se v roce 1923 od Městského muzea organizačně oddělilo. Praktickým zaměřením kursů a přednášek i řadou výstav získávalo další zájemce o svoji činnost. Největší úspěch měla elektrotechnická výstava na náměstí, uspořádaná ve dnech 26. až 29. září 1926 ve spolupráci s městskou elektrárnou.

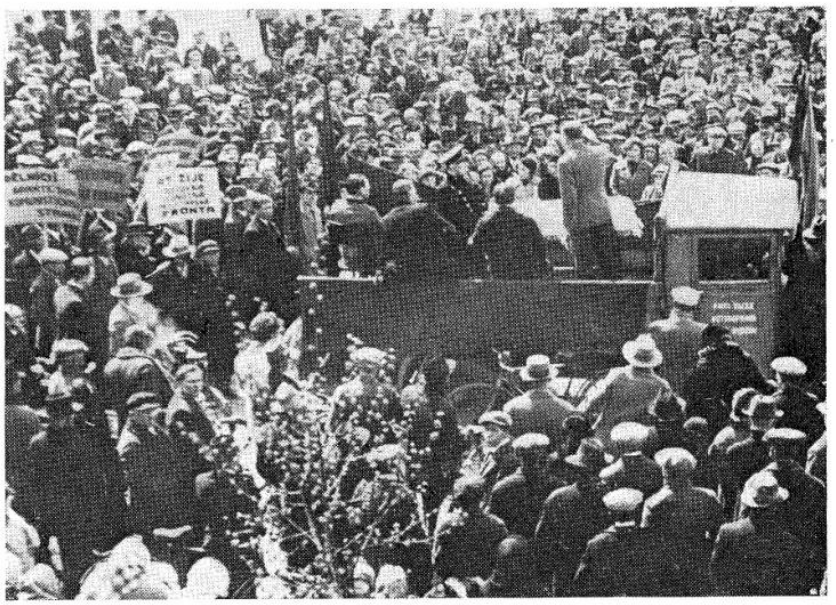
Z kulturních akcí ve městě místní rámec překročily dvě slavnosti. 25. září 1927 byla odhalena pamětní deska na rodném domě spisovatele Al. Gallata (po zboření právovarečného pivovaru je deska v muzeu) a 16. září 1928 deska na paměť pobytů spisovatelky Boženy Němcové na hostinci U zlatého anděla.

Trvalé pozornosti se těšil místní tisk. Po několika číslech týdeníku Cidlina (od listopadu 1918) začal od ledna 1919 vycházet „neodvislý" týdeník Kraj bydžovský (od roku 1927 až do března 1939 pod názvem Kraj českého severovýchodu). Koncem dubna 1920 končil národně demokratický týdeník Obzor (vycházející od prosince 1918) a byl vystřídán hradeckou Osvětou lidu s rozsáhlou rubrikou Obzor. Zemědělským zájmům byl věnován čtrnáctideník Hlasy od Cidliny. Po přeložení administrace a tisku Osvěty lidu z našeho města do Hradce Králové začal koncem září 1927 vycházet nový týdeník národní demokracie Týden.

Koncem dvacátých let zasáhla celý kapitalistický svět hluboká hospodářská krize. Přes zemědělský ráz bylo Novobydžovsko krizí postiženo velmi těžce, a to ještě v polovině třicátých let.

Některé bydžovské závody zastavily práci úplně (Řezáčova a Müllerova tkalcovna), ostatní postupně omezovaly výrobu a propouštěly další dělníky. Nezaměstnanost se stala trvalým jevem v životě města a nejvážnějším sociálním problémem po několik dalších let. Přes snahu vypomáhat rodinám nezaměstnaných různými způsoby (stravovacími akcemi, sbírkami a dary, poukázkami na potraviny, mimořádnými peněžními výpomocemi, zakupováním pracovních dnů a nouzovými pracemi) nebylo možno zajistit ani to nejnutnější pro životní minimum velkého počtu dělnických rodin. Počet nezaměstnaných v průběhu let krize kolísal a jen ve městě v nejkritičtějších měsících přesáhl 400 osob.

Dodnes nelze bez pohnutí číst věty

Prvomájová demonstrace KSČ na náměstí r. 1935

ze soudobého kronikářského zápisu: „Nezaměstnaní po desítkách kupí se před radnicí a jest opravdu bolestné pozorovati lidi, kteří by rádi pracovali a nemohou. ... Tíživé starosti o výživu rodiny jsou denním hostem dělnických rodin." Výmluvným svědectvím sociální bídy doby byly i almuženky, zvláštní poukázky na 10 a 20 haléřů, zavedené ve městě od prosince 1933. Žebrajícím osobám byly za ně na policejním úřadě proplácény peníze.

Nejdůležitějším mluvčím a zastáncem zájmů nezaměstnaného dělnictva zůstávala po celou dobu krize komunistická strana. Pod jejím vedením byly uskutečněny četné protestní schůze, tábory a demonstrace. Komunisté vedli dělníky i v červnu 1933 za stávky na regulaci Švarcavy a za největší stávky na stavbě vodovodu. Stávka zahájená 21. června 1935 trvala téměř šest týdnů.

S těžkým životem nezaměstnaných kontrastoval život středních a bohatších vrstev městského obyvatelstva. Na okázalých akcích města a okresu, jako byla například velká výstava kraje novobydžovského od 29. června do 15. července 1934, tak nepřestával ležet stín nevyřešených sociálních otázek buržoazní republiky.

Město v těch letech provedlo několik dalších významných stavebních prací. V roce 1930 byla na Cidlině otevřena nová koupadla a dokončena regulace Cidliny, v roce 1932 byl dostavěn infekční pavilón nemocnice, od května 1933 začaly práce na regulaci Švarcavy a v srpnu téhož roku byla dokončena přístavba okresního domu (nyní internátu střední ekonomické školy). Největším dílem v roce 1935 byla výstavba vodovodu, která byla v základních pracích ukončena už počátkem prosince. V roce 1935 také zahájila provoz nově vybudovaná družstevní mlékárna (nyní prádelna v ulici Rudé armády). V příštím roce byly zahájeny rozsáhlé práce na kanalizaci, rozvržené na delší období, a začala výstavba chirurgického oddělení nemocnice, otevřeného v únoru 1939.

Od roku 1933 pokračovala rychlejším tempem i bytová výstavba. Tehdy např. vznikla vilová čtvrť v nynější ulici Kl. Gottwalda a postupně i nová ulice za tratí (nyní ulice Ant. Dvořáka). V příštích letech výstavba rodinných domů pokračovala už mnohem pomaleji.

Z významnějších událostí kulturního života města v první polovině třicátých let je třeba uvést zejména odhalení pomníku Aloise Jiráska dne 10. září 1933 a studentskou merendu v roce 1934, konanou v rámci uvedené výstavy kraje novobydžovského.

Po polovině třicátých let se do popředí stále naléhavěji dostávaly otázky obrany státu. Po dlouhých jednáních bylo nakonec rozhodnuto o vybudování kasáren a umístění stálé vojenské posádky ve městě. 6. února 1938 zde obyvatelstvo slavnostně uvítalo dělostřeleckou posádku, ubytovanou zatím v provizorních prostorech ve městě a v okolí. Další vývoj událostí však plány v této oblasti zcela zmařil. Výstavba kasáren v západní části města za tratí u hřbitova nebyla už ani zahájena.

Události potom dostaly prudký spád. Už v polovině září 1938 do města přijeli první čeští uprchlíci z pohraničí. Když 21. září Hodžova vláda přijala berchtesgadenské podmínky o odstoupení pohraničních území, konala se v podvečer velká protestní demonstrace před budovou okresního úřadu. Příštího dne se i dělnictvo novobydžovských závodů a skřivanské rafinérie připojilo ke generální stávce za odstoupení kapitulantské vlády a za rozhodnou obranu republiky. S bojovým odhodláním odcházeli

Pokračování na str. 12

Pokračování ze str. 11
muži za všeobecné mobilizace ke svým útvarům.

Ale pak přišel Mnichov a rozhodnutí vlády o přijetí diktátu západních velmocí. Hned 30. září proběhla v podvečer velká demonstrace před radnicí, odkud se zástup pracujících odebral před okresní dům. I zde jako na jiných místech země lid vyjádřil odhodlání bránit republiku i přes zradu západních velmocí a kapitulantství domácí buržoazie. V čele demonstrujících stáli komunisté.

Za několik měsíců národní tragédii dovršil 15. březen 1939, den okupace českých zemí nacistickými vojsky. Do Nového Bydžova vjely první skupiny větší motorizované jednotky po desáté hodině dopoledne. Téhož dne byli zatčeni i první funkcionáři komunistické strany. Začalo šest dlouhých let tzv. Protektorátu Čechy a Morava, naplněných i v životě malého města nejen atmosférou teroru a obavami z dalšího vývoje, ale i vírou v konečnou porážku fašismu, vzdorem a odhodláním k ní vlastní činností přispět.

Nacistické vojsko se ve městě s delšími přestávkami několikrát střídalo. Zvlášť silná jednotka wehrmachtu zabrala od října 1940 do poloviny srpna 1941 budovy chlapecké školy a gymnázia. Od dubna do června 1939 ve městě byla jednotka ochranné policie, od října 1942 skupina říšského četnictva a od října 1944 jednotka říšské pracovní služby. Od prosince 1944 musely být postupně vyklizeny i další školy pro ubytování uprchlíků, tzv. národních hostů. Za těchto podmínek školy vyučovaly v nevyhovujících prostorech.

Do života obyvatel města zasahovaly všechny základní změny, jak je přinášel vývoj událostí na bojištích rozpoutané války a další vnitropolitický vývoj.

Hned 1. září 1939, první den druhé světové války, byli zatčeni čtyři další občané z našeho města jako rukojmí. Od října 1939 bylo zavedeno vázané hospodářství na potraviny, které se postupně rozšířilo i na ostatní oblasti běžné spotřeby každé domácnosti.

Za rychlého postupu hitlerovských vojsk v počátcích války a nastoleného teroru v okupovaných zemích naděje v konečnou porážku fašismu značně poklesly. 17. listopadu 1939 byly uzavřeny všechny české vysoké školy. Tehdy i 10 vysokoškolských studentů z Nového Bydžova bylo odvlečeno do koncentračního tábora Sachsenhausen. Na nárožích městských domů se objevily nové tabulky s německo-českými názvy ulic a později k nim přibyly i dvojjazyčné nápisy na obchodech, živnostech a podnicích. Pokračující perzekuci židovského obyvatelstva provázely vyhlášky s dlouhými výčty zákazů.

V těch dobách nebývale vzrostla láska k mateřskému jazyku a k celé národní kultuře. I v našem městě se některá divadelní představení souboru Jirásek měnila v tichou demonstraci proti nacistickému režimu. Zvlášť naléhavě tehdy promlouvala česká národní hudba. 1. prosince 1940 byl zahájen I. ročník Malátova Bydžova, místního hudebního festivalu s bohatým koncertním programem, který pokračoval řadou koncertů v následujícím roce.

Ani první měsíce po 22. červnu 1941, po přepadení Sovětského svazu hitlerovským Německem, se situace nevyvíjela příznivě. Nacisté oslavovali rychlý postup a velká V (Viktoria - Vítězství) zaplavila ulice, výklady a okna budov. Nový říšský protektor Heydrich nastoupil koncem září vyhlášením stanného práva v řadě míst. V říjnu byl ve městě rozpuštěn Sokol a několik členů organizace bylo zatčeno a uvězněno.

Po atentátu na Heydricha bylo hned 27. května 1942 vyhlášeno stanné právo nad celým územím protektorátu. Nová vlna teroru přerostla ve vyvražďování stovek českých vlastenců. Obětí heydrichiády v našem městě se stal advokát dr. Karel Engler, pantáta merendy v roce 1934, zastřelený 3. července na Zámečku u Pardubic. 10. června, v den vyhlazení Lidic, odjíždělo z města 76 osob židovského původu do transportu. Většinu z nich potom čekala smrt ve vyhlazovacích táborech v Terezíně a v Osvětimi.

Vítěznou bitvou sovětských vojsk u Stalingradu začal zásadní obrat v dalším průběhu druhé světové války. Po více než tříletém období trvalého postupu utrpěl wehrmacht drtivou porážku. S průběhem dalších bojových akcí se začala přibližovat i konečná porážka hitlerovského Německa.

Od února 1943 byla v celém protektorátě vyhlášena totální mobilizace a všechny pracovní síly musely být zasazeny do válečné výroby. Po ročnících 1920 až 1922 byli na práce posíláni i další mladí lidé, studenti vyšších tříd gymnázia, někteří úředníci a učitelé. Zásobovací situace se stávala stále kritičtější.

Ale rozhodující byl další průběh událostí na frontách války, zejména v roce 1944. Dne 6. října 1944 vstoupila sovětská vojska s příslušníky československé jednotky na naše území. Začalo postupné osvobozování Československa.

Už od prvních dnů okupace se i v našem městě a okolí jednotlivci zapojovali do ilegální odbojové činnosti. Postupně tak bylo navázáno spojení s několika většími skupinami. Vedle spojení s komunistickým odbojem, jehož zásluhou se do města dostávaly výtisky ilegálního Rudého práva a různé letáky, byla navázána spolupráce s jičínskou a později s kolínskou skupinou Obrany národa, s tzv. prstýnkáři (podle prstýnků s naletovaným státním znakem z mince). Četné letáky byly dokonce rozmnožovány i na okresním úřadě.

V předních řadách bojovníků proti fašismu stáli komunisté, ale statečný postoj prokázali i mnozí příslušníci jiných politických stran a bezpartijní, z nichž se někteří také stali obětí nacistické perzekuce. Celkově bylo z našeho města zatčeno a vězněno přes padesát osob. Šestnáct Bydžováků zaplatilo účast v odboji cenou nejvyšší, svými životy. Z nich se zásluhou Fučíkovy Reportáže psané na oprátce stal Josef Skořepa (1900—1944), syn zdejšího kováře a absolvent novobydžovského gymnázia, jednou z nejznámějších postav protifašistického odboje. Čestné místo v galerii hrdinů patří i akademickému sochaři Zdeňku Dvořákovi (1897—1943), rodáku z nedalekých Hlušic a bývalému studentu našeho gymnázia, spolupracovníku II. ilegálního ÚV KSČ. K počtu obětí je nutno ještě připojit kolem sedmdesáti osob židovského původu, které našly smrt

Pokračování na str. 13

Vítání Rudé armády 10. května 1945

Dokončení ze str. 12

ve vyhlazovacích koncentračních táborech.

Dne 25. března 1945 seskočil mezi Praskem a Kobylicemi parašutistický výsadek Kirov, vedený sovětským poručíkem Zengenidzem. Druhý den se ke skupině připojili tři občané z nedaleké obce Zvíkov a výsadek se vydal na cestu k místu původního určení, na Českomoravskou vysočinu. Do konce války potom úspěšně bojoval v týlu nepřítele.

A pak přišly květnové dny roku 1945. K prvnímu vystoupení proti vojenské jednotce ve městě už došlo 2. května. V odpoledních hodinách 5. května byla na náměstí vyhlášena svobodná republika a správy okresu a města se ujaly revoluční národní výbory. V čele okresního výboru stál soudruh Stanislav Jiránek, městského výboru soudruh Jan Weber, zakládající člen KSČ v našem městě. K večeru se na všech příjezdových směrech začaly stavět barikády.

Bydžováci byli mezi prvními v pomoci bojující Praze. Tři auta s léky, obvazovým materiálem, potravinami a šatstvem odjela z města už 8. května. Téhož dne došlo u barikády u cihelny k přestřelce s německými vojáky z velké kolony aut. Na naší straně byli tři mrtví — Karel Dlouhý, Antonín Ventura a Zdeněk Hrubý. Zdeňku Hrubému ze Sloupna bylo teprve sedmnáct let.

První rudoarmejci projeli naším městem dne 10. května v půl sedmé ráno. Jejich jména zaznamenalo 1. číslo místních novin Svoboda. Průzkumnou hlídku tvořili technický poručík Vladimír Grigorjevič Šapovanov a vojín Alexej Semjonovič Lukaniko. Po krátkém uvítání na vojenském velitelství pokračovala hlídka v cestě přes Chlumec nad Cidlinou do Prahy. Kolem čtvrté hodiny odpolední za nepopsatelného nadšení vítalo naše město přijíždějící jednotky Rudé armády. Po pluku lehkého dělostřelectva, který brzy odjel směrem na Městec Králové, projížděly další jednotky, srdečně vítané a hoštěné všemi Bydžováky.

Závěrečná část přehledu dějin města bude věnována období po roce 1945.

Jaroslav Prokop

Péče o pracující v Jabloneckých sklárnách v Novém Bydžově

V letošním roce je to již 20 let, co byla v Novém Bydžově v nově utvořeném závodě n. p. Jablonecké sklárny Desná v Jizerských horách zahájena pro tuto oblast zcela netradiční výroba — broušení lustrových ověsů. Vedle problematiky se zaváděním výroby a s přeškolováním pracovníků muselo vedení závodu řešit i oblast sociální politiky, především pak stravování zaměstnanců. Závodní kuchyně s jídelnou, která až dosud poskytovala obědy zaměstnancům bývalé Silky, se stalo nevyhovující a finanční prostředky na výstavbu nového zařízení nebyly. Vstříc mladému závodu vyšel v roce 1965 n. p. PMV, který se smluvně zavázal poskytovat obědy ze své kapacity.

Během uplynulé doby tohoto způsobu stravování pracujících závodu a zejména v posledních letech, kdy se vyskytl problém kapacitního zajištění stravy stále se zvyšujícího počtu zájemců o závodní stravování, muselo vedení znovu zhodnotit stávající situaci, zvážit možnosti a dospělo tak po dohodě s podnikovým ředitelstvím Jabloneckých skláren k závěru, vybudovat v rámci programu sociálního rozvoje v areálu závodu, vlastní jídelnu s vývařovnou. Nová kuchyně by měla svoji kapacitou zajišťovat 300 obědů a jídelna pojmout až 100 strávníků v jedné směně. Dále bylo rozhodnuto, že kapacitou kuchyně bude pokryt zájem dalších provozů Koncernu Jablonecká bižuterie v Novém Bydžově a to ŽBS a Bižuterie.

Na realizaci tohoto plánu byla uvolněna částka 2 mil. Kčs, projektantem byl určen OSP Hradec Králové, který byl současně pověřen provedením vlastní výstavby celého zařízení. Zemní práce byly zahájeny koncem roku 1980, stavební práce byly prováděny v souladu s vypracovaným harmonogramem. Koncem roku 1983 byla stavební část celé akce ukončena. Oficielní provoz byl za přítomnosti zástupců OOR a MěNV v Novém Bydžově zahájen 1. 2. 1984.

Počet zájemců o stravování ze zaměstnanců vzrostl, oproti minulosti jsou zajišťovány obědy i pro druhou pracovní směnu. Ještě před zahájením provozu projevily zájem o stravování svých zaměstnanců další závody a provozy na území města. Z kapacitních důvodů zařízení se však nepodaří v plné míře tento zájem uspokojit.

Teprve nyní při plnění funkce sociálního zařízení vidíme, jak náročné je uspokojování požadavků strávníků na kvalitu, kulturu a celkovou úroveň stravování. S tím větším uznáním hodnotíme dosavadní poskytování služeb závodní kuchyně PMV. Poděkování patří i ved. stravování PMV s. Skalické, která nezištně poskytla metodickou pomoc při zavádění provozu a proškolení personálu našeho nového zařízení.

V další etapě prací bude dokončeno druhé podlaží budovy, kde bude umístěna nová vzorkovna svítidel a budou zřízeny prostory pro schůzovou činnost společenských organizací na závodě. Dále budou dokončeny inženýrské sítě, provedena parková úprava okolí a vybudováno nové parkoviště. Tato fáze již byla započata vybudováním přístupové cesty ke skladové části nové budovy a závodnímu zdravotnímu středisku.

Po výstavbě bytových jednotek a mateřské školy v minulých letech je výstavba sociální budovy dalším krokem k naplňování sociálního programu našeho závodu a k realizaci závěrů X. všeodborového sjezdu.

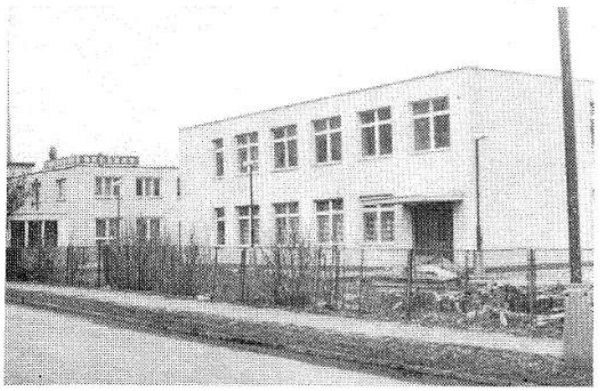
Ing. Jiří Vacek

V lidech je zapotřebí
pěstovat svědomí a jasné myšlení

Čechov

KDO DĚLÁ PRO DRUHÉHO,
DĚLÁ PRO SEBE

Latinské přísloví

Nová jídelna otevřená 1. 2. 1984

Interiér jídelny

ABY SE NEZAPOMNĚLO... XIV. část

Jak bylo v souboru „Jirásek" postaráno o dorost

V minulosti neměl soubor nikdy nouzi o mladé síly a to z několika důvodů — především se pomoc divadelnímu umění snažil soubor dávat studentskému spolku Sdružení studenstva novobydžovského a studenti za to pak vypomáhali v drobných i větších rolích v představeních „Jiráska", dále členové souboru přiváděli své děti do divadla, aby pokračovaly v činnosti svých otců, matek a strýců. Hlavní základ k omlazení základny spolku však byl dán v roce 1940 založením tzv. „Studia", které stanovami bylo určeno k tomu, vyhledávat nové mladé talenty a starat se o jejich herecký růst. Tento čin na léta zažehnal starost o mladé ochotníky, protože „STUDIO" se mělo čile k světu a za dobu svého trvání přivedlo do souboru řadu mladých herců. A o životě „STUDIA" si budeme dneska spolu vyprávět.

Velmi záslužnou činnost kulturní vyvíjelo za první republiky v našem městě tak zv. Sdružení studenstva novobydžovského (SSN), které bylo hlavním nositelem tradice slavných novobydžovských studentských merend a majalesů, ale staralo se také o pomoc nemajetným studentům. Byla založena tzv. knihovna pauperu, do které byly zakupovány z finančních prostředků SSN drahé knihy pro vysokoškolské studium a ty zdarma zapůjčovány studentům, dále pak byly před vánočními svátky nakupovány šaty a boty a rozdávány studentům. Aby na tuto činnost mělo SSN finanční prostředky, hrálo se divadlo, hlavně pohádky, pořádaly se taneční kursy, mikulášské atd. Pohádek se nahrálo za dlouhá léta nepočítaně. Byla však pořádána také večerní velká představení a na to si studenti zvali pomoc z „Jiráska" a za to pak zase, když bylo zapotřebí, pomohli studenti v komparsu i hraných mluvených rolích při velkém představení. Tak vznikla řada krásných a velikých představeních jako byla např. hra Jar. Vrchlického „Soud lásky", Rostandův „Orlík" a nebo Tylův „Strakonický dudák", vydatně pomohli studenti také při velkých představeních, jakými byl Shawův „Pekelník" nebo Rostandův „Cyrano z Bergeracu".

Talentovaní jednotlivci byli pak obsazováni do rolí při představeních „Jiráska" nebo byli bráni jako pomocní režiséři. Tato činnost přivedla do spolku řadu talentovaných mladých lidí.

Aby však byl trvale zajištěn příliv nových mladých členů, bylo rozhodnuto výborem spolku založit STUDIO, které by se staralo o vyhledávání a výchovu nových talentů hereckých, režisérských, výtvarných, prostě všech oborů, které divadlo potřebuje. Mimo to mělo mít STUDIO v rámci spolku jakousi samosprávu, aby se také vychovávali noví funkcionáři pro potřeby spolku. A tak počátkem roku 1940 bylo STUDIO založeno, ustaven vlastní výbor a v jeho čelo postaven mladý vysokoškolák Josef Kastl.

A pro STUDIO nastal slavný den brzy po jeho založení, dne 23. května 1940 byly sehrány první dvě jednoaktovky, Klicperova „Veselohra na mostě" v režii K. Sommerschuha a Svobodova „Rozveselená rodina", kterou si zařežíroval náš výtvarník Frolík. Chuť k další práci dodal úspěch tohoto prvního představení a proto ještě v říjnu se hrála „Babička" B. Němcové, kterou opět režíroval K. Sommerschuh.

A STUDIO se mělo čile k světu. Přicházeli noví a noví zájemci, úspěchy představení mladých přivedly mezi členy STUDIA další adepty hereckého umění, objevili se také první režiséři, našli se i mladí výtvarníci, zpěváci, muzikanti, takže bylo možno přikročit i ke složitějším hrám a pomalu se pokoušet o nové herecké i výtvarné projevy.

Po úspěchu „Babičky" se hned začalo uvažovat o nové hře a pro soutěž mladých divadelníků byla vybrána hra F. F. Šamberka „Palackého třída 27", kde v Burianově roli potrhlého ševce se uvedl Josef Kastl a prokázal tak svůj talent pro komické role. S touto hrou STUDIO vyhrálo okresní soutěž mladých divadelníků. A poněvadž se zjistilo, že řada mladých členů STUDIA je schopna unést větší a složitější role, byla na počátek měsíce června v roce 1941 uvedena hra Jiřího Mahena „Ulička odvahy", kterou již režíroval člen STUDIA Jiří Kabelák.

V té době jsme také začali ve STUDIU uvažovat o jedné věci. Až dosud se tvrdilo, že prázdniny jsou jak se říkalo „okurková sezóna", že nikdo do divadla nechodí. Chtěli jsme zlomit tuto tradici a i o prázdninách se pokusit dostat lidi do divadla. V té době jsme již měli dosti značnou diváckou základnu, která fandila našim novým nápadům, chápala naši snahu o mladé divadlo a tak jsme se rozhodli, že založíme novou tradici a sice o každých prázdninách sehrajeme jedno nebo dvě představení. A tak bylo v roce 1941 uspořádáno první „Divadelní léto mladých" a v červenci sehrána hra A. J. Urbana „Sluneční paseka". Hra ze života mladých lidí, kterou jsme také v plné lázeňské sezóně sehráli hostům v Lázních Bělohradě. Tuto hru režíroval další mladý nový člen STUDIA Ant. Langr. A ještě počátkem nového školního roku isme stihli uvést další veselohru holandského autora P. Vanderbergha „Hoši, dívky a psi". Jako režisér připravil toto představení Josef Kastl. Pak isme dvě představení věnovali našim nejmladším divákům. Dne 26. října jsme sehráli pohádku „Jak Kašpárek o hladu vyhnal čerty ze hradu" a 16. listopadu pohádku „Honza v zakletém zámku. „Kašpárka"nastudoval režisér STUDIA Franta Řehák a „Honzu" připravil Standa Holub. Datově uvádím tato dvě představení jen proto, aby bylo zřejmé, že během tří týdnů se nastudovaly dvě pohádky, předtím se hrálo velké představení s hudbou „Benátská maškaráda" a za měsíc po druhé pohádce soutěžní představení na Hronov „Torquato Tasso".

Počátkem roku 1942 byla vypsána soutěž mladých souborů a poněvadž jsme chtěli uspět co nejlépe, hledali jsme dlouho, s čím diváky i porotu překvapit. Po dlouhých úvahách padla volba na komedii de l'arte Julia Zeyera „Stará historie". A ukázalo se po premiéře, která byla dne 31. ledna, že jsme volili dobře. Hra se opakovala, vyhráli jsme s ní okresní i krajskou soutěž. A vyřádili jsme se v ní jak se patří, vedle již stabilních členů STUDIA přišla nová posila, Naďa Švecová-Maštálková, dal se dohromady i mandolínový a kytarový soubor, který obstaral scénickou hudbu. Ta byla dílem našeho dalšího člena Standy Holuba, který mimo to, že začal hrát a režírovat, ovládal také dobře kytaru a slušně zpíval.

Počátkem května jsme zahráli pro děti pohádku a na počátku školního roku další, tentokrát o Krakonošovi. V říjnu jsme měli pro nás slavnou premiéru, vybrali jsme si hru, na které jsme si chtěli ověřit své schopnosti a přinést divákům něco, čemu se říká v herecké hantýrce „bonbónek", prostě něco, na co by se lidé přišli podívat. A tak jsme si vybrali novinku Městských divadel pražských „Ševc a čert". Ten „ševc" není chyba tisku, byla to totiž rozmarná pohádka celá ve verších a hanáckém nářečí. Mimo to Jan Seehák k ní složil kouzelnou muziku na motivy hanáckých písniček. Pan Budina nám fandil a namaloval čarovnou scénu s pestrým hanáckým motivem a bylo vyhráno. Chodili velcí i malí a fandili čertům i bodrým hanáckým chlapcům, kteří se s nimi potýkali. Než jsme se nadáli, byla čtyři představení na světě, divadlo samozřejmě vždycky plné a nebýt toho, že jsme museli pomoci v dalších večerních představeních, tak bychom bývali „ševcovali" ještě dál. Moc se nám pak po této pohádce stýskalo. A poněvadž Bohoušek Smílek byl pečlivý fotograf, nechybí nám ani z tohoto představení snímky a jeden vám dáváme k nahlédnutí, můžete se sami přesvědčit, že ten čert má, jak se říkalo hanácky v té pohádce „kopeta a rohe".

Protože jsme ve STUDIU nechtěli ani v dramaturgii jít po vyšlapaných cestičkách, stále jsme hledali něco, co by zavánělo začátkem našeho českého divadla a co by případně sahalo dále, než je Klicpera nebo Tyl. Dlouho jsme pošilhávali po jedné hře, která nás lákala — ale stále jsme si ještě nevěřili, zda to zvládne-

Pokračování na str. 15

Pokračování ze str. 14

me. Ono je to totiž ošidné, víte? Tyto hry z počátku českého divadla jsou sice klenoty naší tvorby, říkejme jim naše klasika, ale co je to platné, sto nebo ve většině případů i více let je na nich vidět a tak se musí hodně takové věci pomáhat, aby byla pro dnešního diváka jak se říká „stravitelná". Nebudu vás dlouho napínat. Rozhodli jsme se a dali se do toho, byla to hra Šimona Karla Macháčka „Ženichové". Tuto hru s námi tentokrát nastudoval režisér Matějovský. Dřeli jsme, vymýšleli, pilovali, zkrátka jsme dělali pro věc, co se dalo a hlavně jsme čekali, jak dne 21. února 1943 dopadneme u diváků. Chodilo se sice na naše divadelní představení, ale nemyslete si, že by nám něco jen tak prošlo. Zalistujte ve starých novinách a zjistíte, že jsme až do šedesátých let měli přísné kritiky, kteří žádné naše představení nenechali bez povšimnutí. V době, kdy jsme chystali „Ženichy", byl divadelním kritikem u nás profesor češtiny zdejšího gymnasia Svoboda. Fandil naší jednotě i našemu mladému souboru, ale nic nenechal bez povšimnutí a jeho kritická slova byla brána velmi vážně. A tak když jsme po premiéře sehráli „Ženichy" hned pro školy a znovu druhý den pro diváky ještě jednou, byli jsme překvapeni, že nejen premiéra, ale i druhé představení bylo zcela vyprodáno. Lidé si to už řekli a tak byla nálada v hledišti od počátku znamenitá. Nejvíc při tomto představení zkusila Jiřinka Čelišová-Hezká, protože to byla ta křehká dceruška Militka hradního pána, která sice milovala Vítka, syna purkrabího, ale co to bylo platné, když musela trpět milostná blouznění hned třech nápadníků najednou. A spolu s Frantou Řehákem a Standou Holubem jsme ji nenechali na pochybách už o zkouškách, že tentokrát bude mít těžký chlebíček a často znělo o zkouškách do prázdného sálu zoufalé „kluci nechte toho, nebo to nedohraju". Zápletka hry dává těm třem hlavním postavám možnosti, aby se vyřádili a tak jsme toho využili v plné míře. A salvy smíchu v hledišti přerušovaly často hru, aby snad divákům neušel další „klenot", který některý z nápadníků pronese. Však jsme s ní také zajeli ven a všude bylo veselo. V prosinci jsme ještě nastudovali hru holandského autora Antona Coolena „Cizinec", ve které si stěžejní role zahráli Franta Řehák a Jiřka Čelišová. Je to hra, která nestárne a ještě dnes by ji diváci přijali velmi dobře. Přišel rok 1944, zákaz zábav, smělo se jen zatím hrát divadlo, snažili jsme s proto zvát diváky do našeho divadla co nejčastěji. Tam nám bylo dobře, měli jsme k sobě ještě blíž, než je vzdálenost rampy k prvé řadě. Mluvili jsme k nim slovy básníků, spisovatelů a oni nám rozuměli, to bylo to hlavní. 13. ledna 1944 režisér STUDIA Standa Holub nastudoval Klicperovu hru „Divotvorný klobouk". Byla upravena s hudbou a prvá představení jsme věnovali našim

Ševc a čert — r. 1942

bydžovským školám. A je to neuvěřitelné, když nahlédneme do přehledu činnosti, že ochotnický spolek dokázal během jednoho dne sehrát tři představení, no pohleďte — pro akci, které se tenkrát říkalo „Umění mládeži" jsme hráli v 8.00, v 10.30 a ve 14.00 hodin. A 4. a 5. března opět tři představení za sebou, jedno z nich bylo celé věnováno ve prospěch spolku pro podporu chudých studujících.

Ale i mezi nás hrábli páni z „arbeitsamtu" a usoudili, že by bylo nutné, jít naší pracovní morálkou posílit rozpadající se tisíciletou říši a tak jsme měli podmínky čím dál horší. Ještě 2. července jsme sehráli hru O. Barényiové „Herečka", o které jsme si již vypravovali dříve a pak jsme se sešli až po válce a to už 19. května na slavnostní akademii.

Oficielním prvým představením obnoveného STUDIA, které převzalo název „Zítřek", byla pohádka „Krysař", kterou režíroval náš nový mladý člen Mirek Reichl. Hned za 14 dnů na to byla další pohádka „Honza v zakletém zámku" a 14. března zase „Krakonoš". Tu nastudoval nový člen našeho souboru Fr. Folbergr. Tato hra byla také dle spolkových záznamů poslední hrou STUDIA. Nezaniklo, jak by někdo myslel, na nezájem, naopak, hrálo se dál a často v mateřské jednotě, ale protože jsme byli mladý soubor, právě tam nejvíce zasáhly různé okolnosti, pro život tak důležité. Tak především 4 členové STUDIA se rozhodli zvolit si profesionální hereckou dráhu, odešel Franta Řehák, Standa Holub a Jirka Kabelák k profesionálním scénám a Tonda Langr odešel do Prahy, kde později pracoval jako dramaturg divadla v Libni a potom jako redaktor Zrcadla kultury v pražském rozhlase. Další členové odešli, když se oženili nebo členky odešly za svými vyvolenými do jejich bydliště, studenti odešli dodělat svá studia a většinou už se nevrátili a tak nás zbyla opravdu hrstka z těch mladých divadelních nadšenců, kteří ve STUDIU prožili svá nejkrásnější ochotnická léta. A jako velké defilé mi vyvstává před očima řada mladých lidí, které nespokojovalo jenom veliké nadšení ochotnické, ale také opravdové kamarádství. Někteří už ukončili svoji pozemskou pouť, nechť je tato vzpomínka na ně díkem za jejich divadelní práci a za to, co pro divadlo v Bydžově udělali, hlavně pro to mladé. Odešli za oponu života Jirka Kabelák, Tonda Langr, Luděk Železný, Mirek Horáček. Ale jak nevzpomenout na práci těch, kteří táhli práci v mladém souboru, hráli ale stále i v jednotě a patřili po dlouhá léta k oporám souboru. Na řadu krásných rolí a herecké spolupráce se mile vzpomíná při vyslovení jmen Alenka Hnyková-Vorlová, Jiřina Čelišová-Hezká, Zdeňka Bláhová-Pobudová, Naďa Švecová-Maštálková, její sestra Dáša Švecová-Kyselová, Dáša Maštálková-Novotná, Zdena Potůčková, Kajka Lysová, sestry Mánkovy, Fanda Těšík, Franta Haltuf, Vašek Bradna, Josef Kastl, Kudera-Cirónek, ale nesmíme zapomenout ani na ty, kteří nám pomáhali mimo jeviště a bez jejichž práce by se divadlo neobešlo. Především výtvarník Ruda Malec, který byl za války „ukryt" ve zdejší lékárně a byl vynikajícím kreslířem. Však zůstaly po něm karikatury bydžovských postaviček. Dělal nám návrhy scén a nejen nám, navrhl také scénu pro představení „Dačického". Dnes je docentem na klinice v Hradci Králové. V počátku STUDIA mezi nás přišel výborný kamarád Láďa Matějka a brzy se vypracoval na výborného inspicienta. Však měl také někdy plné ruce práce. Vzpomínám si na představení hry „Hoši, dívky a psi", kde vznikl pro inspicienta neobvyklý úkol — Láďa musel za scénou opatrovat 12 psů, nutit je, aby za scénou neštěkali, pak je poslat po jednom na scénu a zase je nutit, aby štěkali, když je potřeba. Pamatuji se, jak spolu se svým asistentem Joskou Dvořákem krotili hejno

Pokračování na str. 16

Dokončení ze str. 15

psů všech plemen, nátur a velikostí. A když to chudák Láďa všechno zvládnul na jedničku a měli jsme všechny psy na scéně, došlo k něčemu, na co se nemohlo o zkouškách přijít. Jeden z čoklů si vylezl na nápovědní boudu, uzřel v hledišti svou paničku, která celá radostí bez sebe sledovala svého miláčka, jak to „hraje" a dal se do takového štěkání, že jsme mysleli, že budeme muset stáhnout oponu a psa poslat za majitelkou do hlediště, aby byl klid. I na takové věci se po třiačtyřiceti letech vzpomene, viď Láďo? Byla i řada těch, kdo mezi nás každý večer chodili, nehráli, ale kde bylo nutno přiložit ruku k dílu, tam ochotně pomáhali. Stavěli scénu, připravovali rekvizity, kostýmy, dělali scénickou hudbu, psali texty písní, starali se o propagaci, zkrátka žili s námi pro divadlo. A tak si vzpomínám jen tak namátkou třeba na Káju Bělohradského, dnes známého pražského výtvarníka, od kterého zůstaly z té doby v našem městě krásné busty některých našich spoluobčanů, kteří si je od něho nechali zhotovit. Nikdy o našich představeních o prázdninách nechyběla Jitka Bodláková, dcera známého levicového novináře a dnes známá jako autorka populární knížky „Dnes vařím já". A byla by to celá řada jmen, dodnes milých a nezapomenutelných. Láska k divadlu musí být jak se říká „v krvi" a že vůně šminků a šaten je tak zvaným „sladkým jedem", o kterém se říká, že kdo mu jednou podlehne, už nikdy se ho nezbaví, to dokazuje za všechny jeden případ, který mě napadl při psaní kapitoly o STUDIU. Měli jsme mezi sebou jednoho takového, který ani v utrpení nezapomněl na krásné chvíle v divadle. Byl to JUDr. Josef Kastl, velmi agilní člen, výborný komik, skvělý kamarád. Přišel 17. listopad 1939 a Pepík s dalšími studenty putoval do koncentračního tábora. Po propuštění vedla jeho cesta mezi nás do divadla a setrval mezi námi až do konce války, nebál se, věděl, že jej potřebujeme a proto hrál.

I takové vzpomínky se vybaví, když je zapotřebí zpracovat celou jednu kapitolu bydžovského divadla.

Městský národní výbor v N. Bydžově přijme:

- **STAVEBNÍHO TECHNIKA,** požadované vzdělání - střední průmyslová škola stavební a minimálně 2 roky praxe
- **HOSPODÁŘSKO-SPRÁVNÍ PRACOVNICI** na 1/2 pracovního úvazku. Práce na odboru výstavby převážně administrativního charakteru.

Nástup u obou funkcí je možný **ihned!** Bližší informace zájemcům poskytne tajemník MěstNV v Novém Bydžově - č. tel. 220 11.

PO ZAROSTLÝCH CESTÁCH

MILOSLAV PROVAZNÍK

. . . každý, kdo zná lásky taj, vede děvče na Podháj,
. . . kde je cesta nejužší, srdce se jim rozbuší.

Kdo z mladých zná dnes tuto starou studentskou píseň, která se zpívávala při dostaveníčkách o merendách? Kdo z těch, kteří v Bydžově neprožili svoje mládí, dnes ví, kde se říkalo na Podháji? Toto místo, opěvované nejen v Bydžovských písničkách, ale v ‚bydžovské literatuře' vůbec, zavála doba, odnesl čas . . . Říkalo se tak starému třešňovému sadu na rozhraní luhů a králického lesa. Od ‚dlouhých lávek' vinula se k němu cestička z jara a v létě olemovaná kobercem rozkvetlých luk a romanticky orámovaná z jedné strany panoramatem zasněného Metličanského kostelíka a tajemného (svým názvem) Stříbrného vrchu a z druhé strany rákosím a vrbinami jednoho z útlých ramen Kněžovky pod úbočím Mlýniště. Po senoseči a otavách byl celý tento něžný kraj zalit omamnou vůní sena. Lze se tedy divit, že se na Podháji utvrzovaly a pečetily mladé lásky a že se sem rádi vraceli nejen ti, kteří tato místa učinili svědkem svých slibů a přísah, ale i ti, kteří zde hledali a zpravidla nalézali klid, odpočinek a poezii krajiny? Aby nebylo mýlky — já jsem patřil k té skupině poslední . . .

Dnes zde nevoní ani třešňový sad, ani luh, ani háj. I roztomilá cestička středem luk byla v rámci intenzifikace hospodaření zaorána. Je nás víc, půdy míň a jíst se musí. I když . . . I když si nejsem zcela jist, zda se ony hospodářské budovy musely postavit právě do těchto tak půvabných a navštěvovaných míst, na která je bydžovské okolí tolik skoupé, a zda dnešní výnos z podmočených polí vyváží dvojí úrodu z dřívějších kvalitních luk. Ale přiznám se, že hospodaření příliš nerozumím. Bude to asi především ta touha po poezii krajiny, která mě vede k těmto kacířským pochybám. Neboť nejen chlebem živ je člověk . . .

„Metličanský kostelíček smutně hleděl do kraje, když jsme v noci vraceli se s mojí milou z Podháje . . ."

Procházka v lukách je i dnes půvabná, i když musíme většinou nejprve překonat nepříjemný vstup, budící dojem zátaras. Kdysi se nejčastěji vcházelo do lučního parku v místech, kde dnes stojí prodejna benzínu. Nyní do těchto míst zpravidla vcházíme cestou od bývalého Kleinova mlýna k plaveckému bazénu. Ale máme zde opravdu dojem vstupu do rekreačních prostorů našeho města? Nemyslím ani tak na čerstvě rozjizvený terén kolem novostavby jídelny sklářských závodů, ten se již upravuje a bude jistě v dohledné době zacelen novou výsadbou. Ale to kolem? Neopustili jsme předčasně úpravu okolí plovárny? Co s vyvážkou na břehu Cidliny?

Projdeme-li však přece jen za plot plaveckého bazénu, uklidní nás milá cestička, vinoucí se lučním parkem ke Kněžovce anebo k Metličanům. Zmizely z ní sice romantické ‚dlouhé lávky', sroubené z hrubě tesaných klád a vyměňované později různými přechody přes lužní ramena Kněžovky, až se konečně v naší době změnily v solidní, i když neromantické kovové mostky — ale i to svědčí o tom, že tyto cesty jsou stále živé. Metličanský kopeček je sice příliš blízkým cílem pro nedělní výlet, ale podvečerní procházka je tu stále příjemná. V poslední době si tudy zkracují cestu také zahrádkáři, a tak Metličanský kostelík bude snad konečně zas pod dohledem. Není to však jen tento barokní skvost, který nás sem láká, ale také nejkrásnější pohled na Bydžov, který se nám tu nabízí zarámován větvemi lip a kaštanů. A svůj půvab má konečně i starý umírající hřbitůvek, kde staletí se nepochovává. Škoda, že v poslední době mizí jeho kamenné zdi, které měly také funkci záteras proti splavování zeminy a tím chránily základy kostelíka. Je tu i jedinečná památka — hrob Neznámého vojína z doby, kdy ještě neznámí vojíni nebyli symbolem úcty k padlým. Baladický příběh tohoto vojína ze šestašedesáté zidelizoval ve svých dojemných verších Jaromír Matějovský. Byly dokonce upraveny na melodram hudebním skladatelem Jos. Bartošem a zpívány na Malátově Bydžově. Ale bohužel toto všechno, i Malátovy Bydžovy, patří už také k zarostlým cestám . . .

Na humburských lukách, kde se struha vine, tisíce je kvítí, každé barvou jiné . . .

Vraťme se do našich luk. Zkusme to z jiné strany. Další vycházka se nám nabízí od Bělidla na Staré Cidlině ke Koláči u Humburk. Kdysi pokračovala až za silnici kolem kapličky polní cestou lemovanou jabloňovou alejí a končila u dřevěného kříže na návrší. Z tohoto místa zbyl jen pohled na Bydžov, zachycený na rozměrném plátně akademického malíře Františka Charváta. Zdobí jednu ze stěn spořitelny.

Ale humburská luka stále vábí. Z jara se někdy změní v nekonečné moře, na podzim v nedohledná fotbalová hřiště a ve větrných dnech v eldorádo draků. Nejkrásnější jsou však v červnu před senosečí a v pozdním létě při otavách. Je zde opravdu tisíce kvítí a snad každé barvou jiné. I když se mi zdá, že i těch kopretin

Pokračování na str. 17

Pokračování ze str. 16
a zvonků ubývá. Voda z Cidliny nemá už tu sílu... A co horšího: přebrodit se dnes bahnem ten kousek od Bělidla k mostku přes zavodňovačku — to zpravidla odradí i toho největšího milovníka přírody. I když se snad v těch místech plánují v budoucnu rozsáhlé terénní úpravy s ohledem na stavbu čističky, neměla by být tato cesta pro chodce nepřístupná už dnes.

„Z kraje, jenž ti býval blízký, odcházíš teď v jinou dál. Sbohem vlají bílé břízky, které jsi tak miloval..."

V době nepohody, kdy se květy zavřely a luka studila nevlídností, byla oblíbena vycházka do Břízek. Dnes nás tato cesta vede od železničních závor pohodlným asfaltovým chodníkem až na rozcestí ke hřbitovu. Až sem je také vroubena lipami, stromy v plné síle. Před půl stoletím nahradily kaštanovou alej, spálenou krutými mrazy v devětadvacátém. Dnes, po zmlazení, v nás budí dojem sloupořadí s trsy vyčítajících soch. Ale darmo není lípa naším národním stromem — za pár let zacelí své rány...

Neodbočíme-li z rozcestí na hřbitov, povede nás dál pohodlná, široká, i dnes udržovaná cesta překrásnou kaštanovou alejí s gotickou klenbou. Již celé století tito velikáni z jara oslňují své návštěvníky bílými svícny s růžovými plamínky uprostřed květů, jež se pak s přibývajícím létem v náznaku mění v miniaturní husitské zbraně. Na podzim, od dětství až po podzim života, zde každoročně — a vždy s novým obdivem — sbíráme rozkutálené plody, udivující nás svou kresbou a leskem polodrahokamů. Cestou nás láká k posezení několik laviček hřbitovního parku (ale jen ty u hlavní cesty, ostatní jsou většinou zdemolovány). Nejsme ale ještě unaveni, náš cíl je vzdálenější. Za židovským hřbitovem, na rozcestí u Malinského kříže zůstaneme však přece jenom rozpačitě stát. Otevře se před námi výhled do polí, k vytouženým bělostným Břízkám a dál až k modravému Borku, ale pohodlná vypískovaná cesta zde končí. Frekventovaná asfaltová silnice neláká, a tak dál snad dnes pokračují jen dvojice, které touží po tom, aby se jim srdce rozbušilo. Lavičku v Břízkách však nenajdou. Škoda. A škoda, že i my si nemůžeme do Břízek dojít pro pohled na Bydžov trochu z jiné strany, jak nám ho na jednom z bydžovských obrazů trochu zidealizoval St. Hudeček a pak na jednom z nástěnných kalendářů kamenotiskem rozmnožil P. Dunka. A stačilo by jen málo, snad jen trochu písku a ohleduplnosti při orbě okolních souvratí, aby naše cesta měla vzdálenější cíl než za hřbitovní zdí...

Ó vy lípy...

Oblíbenou nedělní vycházkou v každé roční době — pro někoho snad i každodenní — byla cesta do Chlumu. Romantika kdysi začínala hned

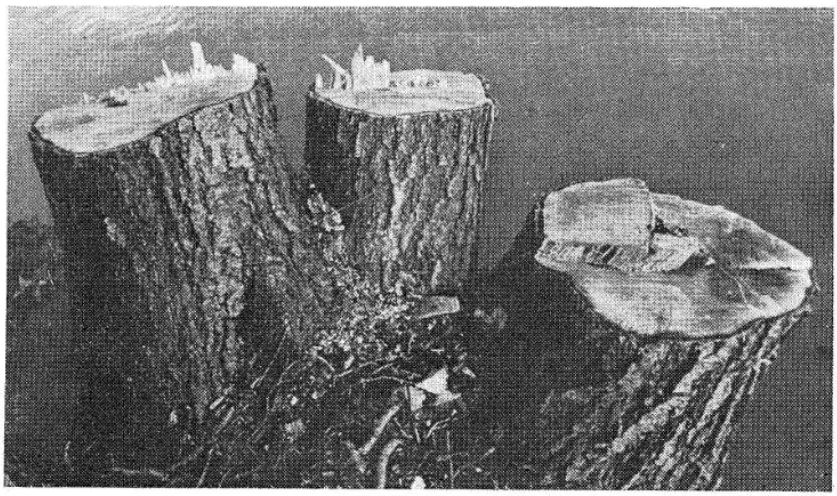

Foto M. Bydžovský

u Kněžovky, za zahradní restaurací se stejným názvem, kde cesta uhýbala od prašné silnice do zelené chodby uprostřed vzrostlých lísek a jiných keřů. Dnes jsou zde předzahrádky přepychových vilek. Město i z této strany postoupilo až na vrchol Metličanského kopce, k rozcestí před lipovou alejí, a tam nás vede naše cesta.

Hudečkova alej je i dnes bohatě osázena lavičkami, a to svědčí o tom, že i dnešní generace má tato místa v oblibě. Bydžovští nedali těmto krásným stromům ublížit ani dávno před tím, než je vzal pod ochranu stát. Jen v pětačtyřicátém padlo několik těchto velikánů jako zátarasy proti okupantům, utíkajícím před Rudou armádou od Hradce Králové. Může být ještě větší symboliky pro národní strom?

Vstupuješ-li do Hudečkovy aleje, máš pocit, že vstupuješ do chrámu. V bizardně modelovaných kmenech při trošce fantazie vidíš obrysy těl s pažemi vzpínajícími se do nebes, ptačí zpěv zde zní snad celý rok a navíc je v pozdním jaru doprovázen varhanami včel. Maně si uvědomíš, proč František Bílek, jeden z našich největších sochařů, si jeden z podobných lípových kmenů domodeloval nad svůj hrob... Vnímáš-li však alej jako celek, zjeví se ti nekonečná chodba s klenbou připomínající románský oblouk. Nevznikl kdysi skutečně tento architektonický zlepšovací návrh pod vlivem podobné aleje? — Anebo si prozaicky uvědomíš, že je to továrna bojující proti ekologické krizi, továrna na výrobu kyslíku, který je v červnu navíc prosycen tak omamnou a léčivou vůní medu... Poezii vycházky dovrší na konci aleje scenérie mostku přes lužní potok pod Šibeničním vrchem. Ale tady také pro méně odvážné, zvláště večer, dnes cesta končí. Poškozený mostek vzbuzuje strach a obcházka přes silniční most je nepříjemná. Šibeniční mostek, jak se mu také přeneseně říká, změnil za našeho života už mnohokrát svou podobu. Je to sisyfovský boj s vandalismem a časem, který ale musíme neustále podstupovat. Dnes by zde ostatně postačilo doplnit jen několik pražců.

Překonáme-li přece jen tento úsek, vyvstane před námi nové dilema o kousek dál. Cesty do Chlumu se na kopečku za Šibeničním mostkem vždy dělily, ale dnes si nevybereš. Polní cesta uhýbající vpravo, kdysi vlastně upravený chodník k bývalé lesní restauraci Venturce, bývá nyní za vlhkého období místy v celé šíři rozryta traktory a těžkými valníky. Vrátíme-li se na rozcestí, ani druhá z cest, pokračující přímo k lesu a lesem dál až do Prasku, dnes k procházce příliš neláká. V jabloňové aleji je pěšina travou zarostlá a v lese blátivá, neupravená a na kraji Prasku dokonce znehodnocená vyvážkou. Jaká to bývala rozkoš projet tento úsek na kole anebo projít ho pěšky, zvláště v době, kdy se kolem rozvoněly fialky nebo jabloně, anebo kdy všechno kolem se zabarvilo podzimem a z lesa už lákala vůně hub... Proč Prasečtí volíte raději frekventovanou, zaprášenou a zakouřenou asfaltovou silnici? Neměli byste si vzít příklad ze Sloupenských a Skřivanských?

„Ty ptáš se, zda-li půjdu alejí v svých vzpomínkách, kde srdce naše bila..."

Ano, svůj půvab měly i vycházky do Sloupna a do Starého Bydžova. Vedly nás tam upravené chodníky, souběžné s prašnými silnicemi. Péče o jejich údržbu po válce snad opadla s vyasfaltováním silnic a s rozvojem autobusového spojení s okolními obcemi. Pokrok se nedá zastavit, ale právě proto, že pokrok pokračuje dál, vyvstává s velkým rozvojem automobilismu znovu do popředí potřeba obnovy těchto cest s ohledem na bezpečnost a hygienu chodců a kolařů, kterých je u nás stále dost. Proto byl do Sloupna vybudován nový asfaltový chodník, který byl navíc prodloužen až do Skřivan. Kdyby byl více odstíněn od silnice hustším stromořadím nebo keři, zvýšila by se ješ-

Pokračování na str. 18

Dokončení ze str. 17

tě víc jeho intimita i estetická a hlavně hygienická funkce. Proti vandalům, kteří takové pokusy ničí, musíme vyhlásit neúprosný boj. Tento chodník by měl být vzorem pro spojení chodců a kolařů i ze Starého Bydžova a za Šibeničním vrchem i s Praskem.

Vzpomínám, jak náš první ‚výlet' v první třídě s panem učitelem Hadincem vedl po vypískovaném chodníku až do Starého Bydžova ‚na třešně'. Dnes by se žádný kantor neodvážil vydat s prvňáčky po asfaltové silnici tímto směrem, kde co chvíli přejede auto. Proto i málokdo z dospělých se dnes vydá do těchto míst, i když nás sem láká omamná vůně růžových jabloňových květů. Tehdy si také nejvíc uvědomujeme, co jsme zde ztratili. Vždyť právě půvab těchto alejí dal vytrysknout překrásným tónům až k pláči dojemné Malátově písni. Ovšem v refrénu zaznívá především láska. Ale nerodí a neprohlubuje se i láska vůní květů? Mladí lidé naleznou snadněji objetí v kráse přírody. V Malátových písních zpívají i naše aleje ...

Dej nám Pánbůh zdraví ...

Snad se vám zdá moje snaha o oživení zarostlých cest sentimentem umírajících vzpomínek, které v době televize a automobilismu jsou pouhým anachronismem. Mýlíte se. Člověk už si uvědomil, co s průmyslovou revolucí ztrácí. Je dnes celostátním a snad celosvětovým trendem budování ‚areálů zdraví', ‚lesoparků', naučných stezek' a stezek pro ‚běh pro zdraví'. Byli jsme u nás kdysi mezi prvními a nyní jsme na chvostě. V Chlumě jsme měli ‚lesopark' s dvěma altánky a s cestami osázenými smrčinami, břízami a lavičkami z půlkmenů, měli jsme tam i ‚areál zdraví' s běžeckými, sáňkařskými i lyžařskými cestami a dokonce i s lyžařským můstkem, který ústil do zahrady pod Venturkou. Navíc jsme měli a máme dokonce i ‚luční park', který je i dnes velkou zvláštností a raritou. A že stezky pro běh a chůzi za zdravím z našeho města vedly do všech čtyř stran, to už jsme si řekli. A to všechno jsme měli už dávno před tím, než tato slova vznikla a stala se módními — a než se tato činnost stala nutností ...

Jaké jsou dnes rekreační možnosti Bydžova? Ještě po válce zde bylo kolem pětačtyřiceti hospod, vináren a restaurací. Dnes by se jejich počet snad vešel na prsty jedné ruky. A není čeho litovat. Takovou pasivní — ale snad přece jen hodnotnější — ‚restauraci' nám dnes nahradí posezení u televize. Avšak každý lékař vám poví, že aktivní odpočinek je mnohem prospěšnější. Rekreační vyžití pracujících je a bude stále více nutným protějškem průmyslové revoluce. Hodně jsme pro to už udělali i u nás. Dokázali jsme v posledních letech vybudovat tak nákladná zařízení, jakými je plavecký bazén, kluziště s umělým ledem, nový tělocvičný sál a po dlouhé době se také sokolské cvičiště opět otevírá dětským hrám. Všechna čest těm, kteří se o tato díla zasloužili a přiložili ruku k dílu. Ale moc se přimlouvám ještě za náš přírodní areál zdraví, za obnovu a udržování alespoň cesty do Břízek a do Chlumu a za lepší zpřístupnění cesty do luk od Bělidla. Vycházek do lesoparků a do areálů zdraví všude přibývá. Jen sledujte v odborářském deníku Práce, kde všude se dnes už pořádají běhy pro zdraví. Ale ne po zaprášených silnicích a v automobilovém provozu, kde není běh zdravý ani pro dolní končetiny ani pro horní cesty dýchací ...

Tyto náměty jistě naleznou podporu místních veřejných činitelů. Vyznívá to i z programového článku soudruha předsedy MěNV v minulém Zpravodaji. Spravilo by to snad jen několik vozů písku v rámci jarních brigád a pár pražců k opravě Šibeničního mostku, a na to by se jistě nalezly v rozpočtu akcí Z u MěNV prostředky. Vždyť by šlo řádově jen o tisícové položky. Spíše asi půjde o ochotné ruce brigádníků — ale těch bylo u nás přece vždycky dost. Najdou se i tentokrát občanské výbory, BSP a sportovní oddíly, jejichž členové by pomohli urovnat podklad a rozházet pár hromad písku? Jistě by pomohly i školské organizace PO a SSM. Není snad vhodnější výchovy k lásce k přírodě než dát mladému člověku možnost, aby zasadil ‚svůj' strom, ‚svůj' keř a aby uhrabal ‚svou' cestičku. Vzpomínám, jak dlouho nás mrzelo, když byly po válce na náměstí podříznuty lípy, které jsme před válkou se školou sázeli v rámci akce ‚Milión stromů republice'. Je to asi i nejvhodnější způsob, jak už v dětském srdci zasít odpor proti vandalismu a jak mladého člověka zařadit mezi ochránce přírody. A ti budou potřeba i u nás. V posledním čísle loňského ročníku Zpravodaje jsme si s velkým zájmem přečetli zprávu o chystaném založení ZO Českého svazu ochránců přírody v našem městě. Péče o krajinu a životní prostředí je jednou z hlavních náplní této organizace. Jistě by se i u nás ráda ujala organizování této akce, kdyby nalezla podporu nás všech ...

Snad se vám zdá, že je pozdě, že naše cesty zarostly už příliš. A snad se vám zdá, že je můj sloupek zideálizovaně přesycen epitety ornans a samými nej- nej-. Ale okolí Bydžova má svou poezii. Udržme ji i budoucím generacím. Aby naše upravené cesty a cestičky nekončily jen u hřbitova, ale aby nás vedly dál do živé a život dávající přírody. Abychom i v době ekologických krizí zde nalézali po dobře vykonané práci svůj areál zdraví. Když přitom nalezneme průklest také k slavným tradicím studentských merend a k Malátovým Bydžovům, obohatíme tím nesmírně i kulturní život našeho města.

(V textu použito citací z Bydžovských písniček (1925), z Malátových a jiných písní.)

BYDŽOVSKÉ ÚSMĚVY

(Z vyprávění Franty Řezníčka)

Pokračování šesté:

Poslední Habsburk

Snad každá víska, městečko a město má mezi svými občany někoho, kdo ať svým odlišným chováním, zjevem, ústrojem, či jiným, vybočuje z běžného standartu místního života a zvyků. Takovéto nápadné „figurky" stávají se objektem zvýšeného zájmu a pozornosti (hlavně dětí), ale bývají i s oblibou líčeny v románových, humoreskových, filmových a divadelních tvorbách a někdy výrazně doplňují podstatný dějový tok, nebo se dokonce stávají i jeho hlavními hrdiny.

I v našem Bydžově mívali jsme takové postavy a postavičky! Desítky uplynulých let dávaly jim svojí dobou ještě více vyniknouti a dle jejich charakteristických odlišností vzbuzovaly v nás buď lítost a soucit, některé pohrdání, ale ponejvíce, jak už to v životě chodí, emoce humorné, jímž mnohdy nechyběl nádech posměšnosti.

Vzpomínám si, jak jako děti, u nichž těžko bychom ještě očekávali nějaké vyvinuté morální zábrany a aspekty, doprovázeli jsme v houfech v bydžovských uilcích s pokřikováním tehdy známou figurku **„Pepku zatop kozám"** — nebo tiše zdravili **Modlivého Pepíčka"** — vyhýbali se až na druhý chodník dvěma stařenám **„Muňkám"** — rozprávěli posuňky s němým **Rudou Jánským** a volali za čilým starcem s bílou řídkou bradkou **„Vzduchoplavec"**. Potkávali jsme **„Anku Štrádu"** — **„Ducha, ducha Koroptvičku"** — **„Hildu"** — **Anku Klikovou"** — **„Pepka kopyto"** — ponocného **„Koněprdu"** — dále tu byl **„Aga"** — **„Lila"** — metař **„Opičák"** a celá řada dalších, třeba ne již tolik výrazných figurek, jež se natrvalo zapsaly do našich pamětí.

Nenechme se však mýlit! Bydžovskými figurkami, nebo též, chcete-li,

Pokračování na str. 19

Dokončení ze str. 18

i „figurami" stávali se leckteří jinak velmi vážení bydžovští občané, uznávaní intelektuálové, pedagogové, politici, živnostníci a nezřídka i občané s akademickým titulem. A tak všichni ti, spolu s výše uvedenými, tvořily nedílnou spolupospolitost Bydžova a patřili k ní jako neodmyslitelná samozřejmost, všestranně tolerovaná v běhu života, jak jej přinášel do Bydžova čas před více jak půl stoletím.

Jednou takovou postavičkou, snad nad jiné vynikající, byl i Bohoušek Fousků s velmi vtipnou přezdívkou. „Poslední Habsburk". Však je ještě v dobré paměti našich starších občanů. Vegetoval v Bydžově až do roku 1942. Upoutával hned napoprvé každého svojí odlišností osobitého zjevu, a to tak mocně, že se stával častým objektem malířových štětců, nebo zachycován na emulsích fotografických desek a filmů.

Bohoušek Fousků

Hubená, drobná postavička honosila se však hlavou, na níž kontrastoval do mikáda zastřižený účes dlouhých vlasů. Upravený, opatřený často trvalou ondulací, načesaný, že i leckterá žena mohla mu závidět. Aby v tehdejší době nosil chlápek načechrané mikádo, no, to byl terč, do kterého se strefovaly vtipy, úsměšky a invektivy Bydžováků i cizích. A Bohoušek je trpělivě snášel, dokonse s jakousi pomyslnou nadřazeností.

Nikde nepracoval. Jednak mu asi došlo, že k životu, jaký vedl a si předeslal, není mu to zapotřebí a pak, co by takové ubohé tělíčko zmohlo za fyzickou zátěž. Nožky v úzkých nohavicích připomínaly mně kanára a paže nalomené větve. Živil se jak se dalo. Almužnami a v hostincích našel se vždy jednotlivec, nebo parta, která ho pro povyražení vzala mezi sebe, napojila a nasytila. Bohoušek byl vášnivý pivař a kuřák. Spokojil se v nouzi i se „slejvkami", které hostinskému odkapaly do půllitru od pípy. Cigarety kroutil si z nasbíraných špačků.

Vcelku možno říci, že se Bohoušek choval velmi slušně a když chtěl, tak i s náznaky jistého taktu. To snad dalo tenkráte vznik fámě, že dokonce absolvoval několik tříd bydžovské reálky. Ale nikde v análech ústavu nebylo zjištěno jeho přijetí, či studium. Naopak z pozdější informace od zdejšího poštmistra Janečka, s nímž chodil Bohoušek do stejné třídy, učil se Fousek velmi špatně a ukončil docházku v 1. ročníku bydžovské měšťanky.

Pocházel ze Skřivan. Byl ze čtyř dětí, které vychovala sama matka. Ostatní sourozenci byli řádnými občany, jenom Bohoušek se nevyvedl.

Začátek Fouskova pobytu v Bydžově byl sociálně podpořen samotným Městským úřadem a přidělena mu k bydlení místnost ve „Spořitelních domcích" u jatek. To na sebe ještě Bohoušek držel! Měl čistý, udržovaný oděv a prádlo, puky na kalhotech jen „řezaly" a s motýlkem, či kravatou pod bradou korzoval po náměstí. Pochopitelně s neodlučitelným načesaným mikádem. — Ale jak ubíhal čas, náš „Habsburk" postupně chátral. Nedržel již na sebe, přespával často ve stozích, nebo v zimě v cihelnách. Mizívalo i mikádo, které vystřídal účes dohola a alkohol, i když jsme ho nikdy neviděli „na mol" opilého, vykonal také kus svého zhoubného díla.

V okupaci v únoru 1942 byl Němci odvlečen do sběrného tábora v Pardubicích.

A zde končí naše další veškerá ověřená stopa! Ani Ústředí svazu protifašistických bojovníků v Praze, které má evidována všechna úmrtí československých občanů, likvidovaných nacisty, nemohl mně podati uspokojující informaci. U nás v Bydžově se proslýchalo, že z Pardubic byl Fousek, za zřejmým účelem likvidace, nasazen někam do sirných dolů, kde také krátce na to zemřel.

I když život tuláka „Posledního Habsburka" jest, a to zvláště svým koncem, spíše lidskou tragédií, přesto ze vzpomínek na něj vyvstávají ty lepší a úsměvné rysy, kterými si jej zde připomínáme. Vždyť on například svým účesem předběhl o několik desetiletí dobu. Dnes jsou dlouhé, zastřižené vlasy chloubou a módním prvkem většiny mužů a mládeže. Úsměvné, až i někdy obdivné bylo, že při loudění cigarety, jídla, či almužny zachovával takový, dnes těžko definovatelný, kus vandráckého šarmu. Vždy slušný, uctivý a příliš nevtíravý. Proto byl téměř každým tolerován a za příležitostných okolností i oblíben. Pokaždé nezapomněl zdvořile poděkovat a měl i smysl pro humor.

Vyprávělo se, že když po roce 1939 hemžila se naše vlast nacisty, i do Bydžova přijela jednou tlupa německých vojenských hodnostářů a Sudeťáků a ve společnosti našich „bydžovských Němců" prohlíželi si náměstí, spořitelnu a radnici. Stáli pak v houfu někde před Emanovskými a ukazovali na kostel a jeho symbolickou věž. Padlo tu a tam i české slovo a věta. Bohoušek k nim přistoupil a povídá:

„Jestlipak vůbec víte, proč má naše věž čtyři hodinové ciferníky? No, přece proto, že když se podívají Bydžováci kolik je hodin, abyste vy Němci nemuseli dlouho čekat!"

Jindy setkal jsem se s Fouskem pod Metličany u Kněžovky pod Schreiberovým pivovarem. O kousek dál, než byla dříve stará koupadla. Bylo krásné nedělní dopoledne. Červencové slunce proteplovalo klidné vody říčky a starý Weiss čekal u udic na kapra. Hladina Kněžovky kus dále byla jakoby slavnostně vyzdobena žlutě zářícími květy stulíků, jež přijímaly laskavé polibky slunce. Druhý břeh byl místy zarostlý chumáči orobince, z něhož najednou zděšeně vyrazila kachňátka s mámou a šípovitě rozčeřila poklidnou hladinu. On totiž právě vstoupil do vody náš Bohoušek. Do půli vysvlečený, kalhoty vykasané nad kolena, kam až mu sahala chladivá voda. Na nohavicích ještě ulpívaly trsy sena, jak asi právě vylezl z kupky, kde nocoval. — Cáká na sebe vodu, hlasitě se při tom zajíká, ale jak mě na druhém břehu spatřil, narovná svoji kostřičku a volá:

„Hele, víš Řezňo, na co jsem já Fousek nesmírně hrdej? Že ani náš hejtman, ani starosta Junek a vůbec nikdo z Bydžováků nemá tak velikej lavór na mytí jako já!"

Tak končím vyprávění a „Posledním Habsburkovi" — v celku slušném, úsměvném tuláčkovi, který snad nikdy nikomu v Bydžově neublížil a který svojí přítomností a zjevem vyvolával povětšině optimismus a rozjasnění tváří.

Z městského muzea

ŽELEZNÁ POKLADNICE. Hned při vstupu do expozice muzea můžete obdivovat několik předmětů, které dokládají dovednost a mistrovství kovářského a zámečnického řemesla. Mezi nimi zvlášť vyniká stará měšťanská pokladnice. Složité pákové ústrojí ozdobného zámku na vnitřní stěně víka uvádělo najednou do pohybu devět západek. Na čelní stěně uprostřed je nepravá klíčová dírka zvaná šalič. Pro větší zabezpečení proti zlodějům byla pokladnice ještě na dně přikována a opatřena i visacími zámky. Unikátní pokladnici zhotovil v 17. století neznámý zámečnický mistr.

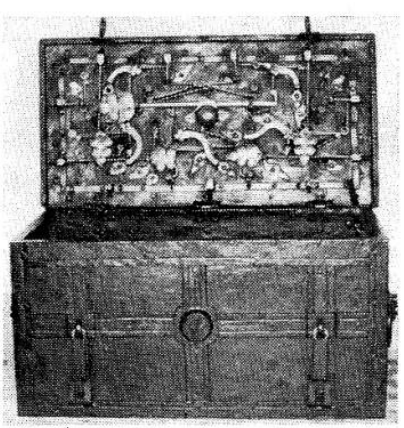

Foto J. Prokop

JAK ŠLI ZA MÚZAMI DO SVĚTA

SERIÁL ZDEŇKA SMUTNÉHO

Pro dnešní rozhovor jsme si zašli za muzikantem, se kterým je spjata dlouhá řada let působení v našem městě a jehož orchestr ve své době patřil mezi nejlepší dechovky v našem kraji, jehož taneční orchestr nemohl chybět na žádném lepším podniku a který také postavil nejlepší divadelní orchestr pro potřeby divadla v Novém Bydžově téměř na dobu 20 let. A tak nyní sedíme v útulném pražském bytě v péči přepečlivé hostitelky a s jejím manželem si budeme vypravovat o muzikantských osudech jednoho z těch, bez jejichž pilné a nadšené práce by byl kulturní život našeho města v minulosti o hodně ochuzen.

ROZHOVOR DRUHÝ: KAPELNÍK

Josef Fišera

(23. 10. 1904 v Nové Skřeněři). A hned první otázka:

Pane kapelníku, jste skřeněřský rodák, kdy jste tam prvně přišel do styku s hudbou?

To mně byly asi tři roky a byl jsem s tatínkem sám doma. Abych mu nepřekážel v práci, tak mi dal na hraní staré housle a ony měly rozlepený hmatník. A najednou tatínek slyší takové rány v síni, šel se podívat co se děje a já jsem měl v ruce kladivo a veliký hřebík „laťák" a přibíjel jsem hmatník. Když se mě tatínek zeptal co to dělám, tak jsem prý prohlásil „aby to duželo". Ta díra po hřebíku tam byla ještě za 10 let, když jsem se začal na housle učit hrát.

Tak to bylo prvé setkání s hudbou a kdy bylo další?

To mi byly asi 4 roky. Ve Skřeněři u nás byla nějaká zábava, tatínek hrál a maminka byla s ním. Já jsem byl sám doma. Ale probudil jsem se a slyšel jsem nějakou muziku. Vylezl jsem z postýlky, otevřel okno a vylezl jsem ven a jen tak v košilce jsem došel až pod okno hospody a tam jsem poslouchal. Nějaká sousedka mě tam viděla, řekla to mamince, ta pro mě přišla, dovedla domů, ustrojila a vzala s sebou. Seděl jsem za muzikou a pozoroval. A hlavně se mi moc líbilo, jak kapelníkovi lítali ze smyčce žíně a hrozně jsem se těšil, až je všechny vytrhá, že mi tu hůlku dá.

Ale to nebylo ještě to pravé, viďte? Kdypak jste to zkusil sám?

V roce 1914 vypukla válka, to mi nebylo ještě 10 let a u nás se scházeli tři muzikanti a zkoušeli. Můj tatínek hrál trubku, nějaký pan Chlíbek klarinet a Kohout bas. Ale, to víte, tohle obsazení nemělo jak se říká „spodek", prostě chyběl doprovod. A tak tatínek měl doma takovou starou pomačkanou hornu, bůh ví, kde se to u nás vzalo, tak to přinesl a já jsem to zkusil a za chvíli jsem pěkně s touhle malou kapelou dělal esta - esta a dělal jsem doprovod. A moc se mi to zalíbilo a tak jsem se nějak dostal k hasičské trubce, chodil jsem po dvoře a naučil jsem se troubit všechny hasičské signály, které hasiči potřebovali.

Tak lesní roh a hasičská signálka byly první nástroje, které jste si zkusil, ale kdy jste se začal opravdu na nějaký nástroj učit?

Když mi bylo asi 12 roků, přišel od tatínka z vojny lístek a tam psal, že už jsem dost veliký a že by bylo na čase, abych se na něco začal učit hrát. Tak jsem jednou sbalil ty housle, do kterých jsem tenkrát vrazil ten hřebík, donesl je do Bydžova k panu Chlubnovi (to bylo v Komenského ulici za budovou SNB, kde bylo později řeznictví pana Klozáka), on mi na to dal struny, došel jsem k babičce, která bydlela v Čelakovského ulici a ta se mnou došla k tehdejšímu znamenitému bydžovskému kapelníku panu Čiperovi. Ale ten mě nevzal, byl to takový bručoun a zkrátka se mu do toho nechtělo. Tak babička se dověděla, že v Havlíčkově ulici je nějaký pan Drábek, který se vrátil z vojny a ten že by mě vzal. Bydlel tam někde v těch místech, kde později bydlel Jirka Zahradníček, když se přestěhovali ze dvorce. Tak mě tam babička dovedla, já jsem se mu zamlouval, říkal, že by to šlo a hned jsem měl první hodinu. Ale přišel jsem domů a bylo zle. Maminka mi to zakázala, řekla, že nebudu trhat boty až do města a že je doma práce a bylo po muzice. Babička to tam v Bydžově nějak splatila a měl jsem s muzikou konec. Až asi za rok se vrátil z vojny bratr toho Kohouta, který hrával s tatínkem. Byl raněný a tak doma zůstal a vedl malé hospodářství. On měl tři roky praxe ve vojenské kapele a pak hrál několik let v nějakém divadelním orchestru, kde získal obrovskou praxi. Hrál housle, ale hlavně byl výborný basista, který neměl na okrese konkurenci. A ten se nechal slyšet, že by mohl vyučovat muziku, Tak jsem se u něho začal učit. Chodil jsem jen v neděli a bez honoráře. Ten musela maminka zase odpracovat na poli. Mimo to jsem ještě s jedním kamarádem - Hloucalem - nosili zase panu Kohoutovi basu a tak jsem se učil až do převratu. Jednou jsem viděl u kamaráda smyčec, který jsem od něho koupil za buchtu a pak mi jeden soused prodal za jednu korunu staré housle. A když přišel v r. 1918 tatínek na žňovou dovolenou z vojny, tak jsme si už spolu zahráli.

A při převratě jsem měl ve Staré Skřeněři také první veřejné vystoupení. Byla tam taková malá parta a já už jsem tam hrál odrážku se svými houslemi.

A když se tatínek vrátil z vojny, tak mi sháněl učitele na housle, až jsem v Bydžově zakotvil u starého pana Rychtery Aloise. Za necelého tři čtvrtě roku jsem u něho přehrál 7 Malátových sešitů a zdálo se mi to pořád málo. Jak jsem někde viděl nějaké noty, hned jsem si to přehrával. Jen mě mrzelo, že jsem se nemohl dostat do učení ke Kubištovi, který byl znamenitý muzikant. Ale přišly žně, jediný kluk doma, práce mnoho a tak učení přestalo a představte si, já už jsem se pak na housle neučil. S muzikantskou partou jsem ještě ten rok hrál druhé housle, příští rok už vedoucí prim a to mi bylo sedmnáct pryč a já šel na vojnu k vojenské kapele do Hradce Králové, kde byl tehdy kapelníkem znamenitý muzikant Mach. Já jsem to všechno okoukal, naučil se od něho a všechno, co jsem později v dechové kapele dokázal, to mám od něho.

Pane kapelníku, jak k tomu došlo, že jste převzal v Bydžově žezlo kapelnické a jak jste vybudoval jeden z nejlepších hudebních souborů na našem kraji?

Když jsem se vrátil z vojny, byla ve Skřeněři taková malá parta muzikantů a tak jsme si občas zahráli. Jednou nás požádal hostinský Šoufek, abychom mu do večera dali dohromady partu na dožínky a poněvadž se to moc líbilo, zadal si nás hned na posvícení. A tak jsme jezdili po okolí, poněvadž se to rozkřiklo, až jsme jednou měli hrát v Humburkách. A z toho jsme měli strach, protože jsme neměli oprávnění. Tak jsme zažádali o povolení a já jsem se takřka do

Pokračování na str. 21

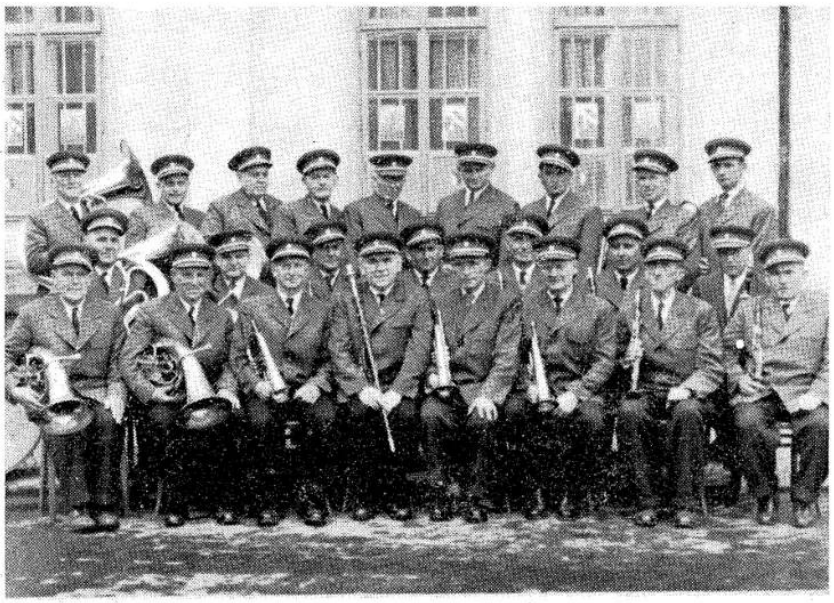
Pokračování ze str. 20
rána stal kapelníkem. Tak to šlo až asi do roku 1928, kdy jsem partu předal panu Těšíkovi ve Skochovicích a začal jsem hrát v Bydžově s kapelou Rychterovou.
Jednou jsem si vezl spravit housle do Chlumce a tam se dověděl, že tam vůbec není kapelník a pan Kotek, který mi housle opravoval, mě přemluvil, abych si tam otevřel kapelnickou živnost a hned mi také přenechal několik žáků. To bylo na jaře a na podzim náhle zemřel v Bydžově kapelník Čipera. Jeho muzikanti měli schůzi a přijeli za mnou, abych to vzal. Mně se to hrozně zamlouvalo, protože v Bydžově už od malička jsem byl hrozně rád, vždycky, když jsem měl jít od babičky zpátky do Skřeněře, tak jsem brečel. Tak jsem přijel do jejich schůze a převzal jsem vedení té Čiperovy party. V té době však hrála prim v Bydžově Rychterova kapela, sám kapelník Rychtera byl výborný křídlovák a já v té partě své měl převážně staré muzikanty. A když už jsem tedy to kapelnické žezlo převzal, tak všechno to, co jsem se u kapelníka Macha naučil, jsem chtěl uplatnit u té své kapely. Tak jsem si také dovolil těm starým mazákům něco vytknout a ono nám to začalo hrát. A protože se nám dařilo, začali mít zájem i mladí z party Rychterovy a tak jsem pomalu dal dohromady muziku, která začala konkurovat kapelám nejen v okolí, ale později v celém kraji. Získával jsem mladé nové talenty a práce se dařila. A za to za všechno, co jsem u své kapely dokázal, za to v dechovce vděčím kapelníku Machovi. To byl můj první vzor.

A jak to bylo v té taneční muzice?

Když jsem dříve pomáhal v té Rychterově muzice, tak jsem se přes něj dostal do orchestru, který řídil Frantošek Horký a tím jsem se dostal také do kapely ve druhé revue, kterou hrála Divadelní jednota „Jirásek". Kapelník Horký řídil také mimo ten divadelní orchestr ještě velký taneční orchestr, který hrával na divadelních plesech a potom každou sobotu „U anděla". Tam hrával trubku Pepík Lhota, Hlaváček, já jsem tam hrál trombon, po revue tam také dojížděl Alois Rybín, pozdější klarinetista České filharmonie, ten tady hrál saxofon, sám Horký ovládal housle, ale v tom orchestru hrál bicí nástroje.

Pane kapelníku, říká se, že František Horký svým tanečním jazzovým orchestrem předešel svou dobu ve vývoji taneční muziky u nás na okrese a okolí alespoň o deset let. Co tomu říkáte?

A víte, že jo? On byl totiž ohromný jazzový fanda. On měl desky s nahrávkami světových orchestrů, spoustu nových not, sledoval to v rozhlase, znal všechny naše přední orchestry, zkrátka nejnovější vývoj v taneční muzice sledoval a dle svých sil a schopností se jej snažil ustavit také v našem městě. Vybíral si pro to schopné mladé muzikanty, on první přinesl do našeho orchestru dusítka všech druhů, to bylo u nás zatím neznámé, pokud neměl schopné

Fišerova kapela 1. 5. 1959 před radnicí

muzikanty v místě, sehnal si posily, jako byl právě Alois Rybín apod. Víte a ty všechny poznatky se snažil přenést do toho svého orchestru. A tak jsem se jako mladý muzikant snažil všechno okoukat a pak jsem to všechno dobré uplatňoval ve svém orchestru. A proto musím říci, že vzorem pro dechovku byl pro mě kapelník Mach a druhým velkým vzorem v taneční jazzové muzice František Horký. A tak pomalu můj orchestr získával převahu a přízeň nejen ve městě, ale i v okolí a pak i po celém kraji. Hádejte, v kolika městech a obcích jsme celkem hráli?

Nemám ani tušení.

Mám přesnou evidenci, tak jsme hráli celkem v 17 městech a 70 obcích.

Pane kapelníku, značná část doby Vašeho působení v našem městě je také spjata spoluprací s divadelními soubory celého bydžovského okolí, nejvíce však po dlouhá léta jste spolupracoval s bydžovským „Jiráskem". Od kdy se tato spolupráce datuje, jak k ní došlo a jak dlouho trvala?

Pro venkovské soubory jsme hráli už několik let, než jsme začali hrát v Jiráskově divadle, ale v Bydžově k tomu došlo takto:

V Bydžově hrál vedle Divadelní jednoty „Jirásek" divadlo ještě jeden soubor a sice „Tyl". V roce 1934 nastudoval operetu „Na sv. Annu", zpíval v ní Franta Pospíšil, hrál v ní velkou roli také Jindra Čížek a my jsme dělali muziku. Po této operetě studoval „Jirásek" operetu „Brandejští dragouni", přešel k „Jirásku" Franta Pospíšil, Jindra Čížek a naše celá kapela. To bylo v roce 1935 a trvala pak vlastně plných 20 let.

A vzpomínáte si ještě na práci s některými členy souboru a jak se Vám s nimi pracovalo?

Jak bych nevzpomínal, např. žádné potíže nebyly s Jindrou Čížkem, přesto, že nebyl zpěvák, neudělal nikdy žádného pudla, zrovna tak s Karlem Trojnou. Pokud se týká Vás, o tom nemusím mluvit, zrovna tak Draga Čáslavský a Mařenka Kyselová, v tom nebyly nikdy potíže. Víte, já jsem někdy, přiznávám to, i hrubě vyžadoval na Vás všech maximum, ale uvědomil jsem si, že vlastně vy jste se musili učit text ke hře, text k písničkám, dávat pozor na muziku, zpívat, tancovat, hrát a při tom nebýt jako dřevo — víte to všechno jsem si uvědomil až v pozdějších letech, kdy na to byl čas, že vlastně toho bylo moc, co se na vás vyžadovalo a že bych to sám všechno nedokázal.

Tedy, pane kapelníku, uznáváte po létech, když jste tak na nás koukal po léta ze spodu z orchestru, že jsme měli někdy právo na to, říci v půlnoci po představení, že toho máme plné zuby, víte?

Ano, to si po létech uvědomuji, že je to těžké.

Za války jste odešel za svým povoláním na čas do Prahy. Kde jste tam působil vedle toho, že jste tam studoval konzervatoř?

Tam jsem hrál ve Filmovém orchestru a delší dobu také v orchestru Jaroslava Maliny.

Pane kapelníku, orchestr Jaroslava Maliny spolu s orchestrem R. A. Dvorského patřily v té době k nejlepším našim orchestrům tanečním. Jaké máte vzpomínky na své působení v orchestru Jaroslava Maliny?

Já jsem se do tohoto orchestru dostal prostřednictvím jednoho svého známého, uvolnilo se tam místo druhého trombonisty a tak jsem to vzal, ale to jsem nevěděl, kam to vlastně jdu. Přišel jsem tam a když jsem chvíli poslouchal, přemýšlel jsem, co tam vlastně budu dělat, jen když jsem viděl ty nástroje. Vedle mne první

Pokračování na str. 22

Dokončení ze str. 21

trombonista měl nástroj za tisíce, já za pár stovek a když začali hrát, to byl jeden sekáč vedle druhého. A to víte, tak jsem se snažil, teď oni hráli hodně zpaměti, já to musel dolovat z not, no ty začátky byly těžké, doma hodně cvičit, to mi vždycky řekli jen jak se to bude hrát, „tohle se hraje ve stoje zpaměti, to se zase hraje tak a tak" — no ale zvykl jsem si, to víte, hrát v jednom z nejlepších orchestrů v Praze, to se každému hned tak nepovede, tak jsem se snažil. Každou chvíli byla nějaká nová písnička dirigenta Maliny, tak se to honem nacvičilo a už se s tím jelo ven, ale byla to pro mě velmi dobrá škola, vzpomínky mám na tu dobu moc hezké.

My, kteří jsme s Vámi léta spolupracovali, Vás známe nejen jako velmi schopného kapelníka, ale také jako výborného sólového hráče, aranžéra a hudebního skladatele. Které této disciplíně muzikantské se ještě dnes věnujete?

No, tak s tím sólovým hraním by to už dost dobře nešlo, ale čas od času u mě vznikne nějaká nová věc, dělal jsem pro brněnskou Strouhalovu sedmičku, tady mám na pásku (pak Vám to přehraju) tři věci, které mi nahrál dechový soubor plzeňského rozhlasu a tak mám stále co dělat.

Bylo by toho ještě mnoho a mnoho, co bychom mohli o Josefu Fišerovi jako muzikantu říct. Došlo by třeba i na to, jak studoval konservatoř, jak s úspěchem složil zkoušky z harmonie a řízení orchestru, že se vlastně nikdy na žádný dechový nástroj u nikoho neučil a dotáhl to až skoro na celý tucet nástrojů, které ovládá, s kolika slavnými jmény naší muziky se v životě setkal nebo pod kterými hrál, jak rád si třeba vzpomíná na tehdejší kulturní život našeho města. Ale musíme i to naše povídání a zpovídání ukončit, protože za chvíli přijde ohlášená návštěva. Tak, pane kapelníku, ještě poslední obligátní otázka: „Kdyby Vás někdy někdo od nás pozval, abyste si ještě u nás zadirigoval některý místní orchestr, přijal byste pozvání?

Přijedu kdykoliv a velmi rád.

Děkuji Vám za rozhovor.

Ve chvíli, kdy byl tento rozhovor v tiskárně, přišla nám do redakce smutná zpráva. Josef Fišera dne 21. května zemřel. Čest jeho památce.

HOLDUJI MÚZÁM ZVESELA,
LEČ VÁŽNOST ŽIVOTA CÍTÍM . . .

z Mošnova kupletu

Knihy se mají vybírat jako přátelé — uváženě a na dlouho. Výběr těch nejkrásnějších najdete v naší prodejně Kniha na Mírovém náměstí v Novém Bydžově.

NEMILOVAT KNIHU ZNAMENÁ NEMILOVAT MOUDROST. NEMILOVAT MOUDROST VŠAK ZNAMENÁ STÁVAT SE HLUPÁKEM.

Jan Ámos Komenský

HUDEČKOVY LITOGRAFIE. Větší část souboru litografií Mistra Stanislava Hudečka (1872—1947) z roku 1937, vydaného v Grafických závodech V. a A. Janaty v Novém Bydžově, je nyní vystavena na stěnách schodiště před vstupem do muzea. Na grafických listech tu postupně defilují známé partie z města, jak je zachytila ruka umělce téměř před padesáti lety. Uvidíme sokolovnu s čilým pouličním ruchem, metličanský kostel s odleskem v hladině Kněžovky, tiché zákoutí parku u kostela sv. Trojice, ulici s okresním domem, charakteristické pohledy na náměstí s radnicí a se spořitelnou i původní průčelí Jiráskova divadla s pomníkem spisovatele. Město minulosti s rázovitou dřevěnou zástavbou přibližuje vícebarevná litografie domu U Bukovských s postavami v dobových krojích. Okolí města zastupují dva venkovské motivy — pohled na Starý Bydžov s dominantou kostela a pohled na vysočanský kostelík se zvonicí. Hudečkovy litografie mají nejen jedinečnou hodnotu dokumentární, ale jsou i dílem, které dokládá trvalost malířova uměleckého odkazu.

KOUPÍME KNIHY

K. May, Max Brand, Tarzan, Biggles, S puškou a lasem i další tituly nakladatelství

Toužimský a Moravec

Zn.: Redakce NZ

Pro Drobnou provozovnu MěstNV přijme:

ZEDNÍKY,
KLEMPÍŘE
A INSTALATÉRY

i s možností vedlejšího pracovního poměru.

Nástup možný ihned!

Informace podá vedoucí Drobné provozovny s. Vladimír Dvořák.

Technické služby č. tel. 227 31.

Technické služby města N. Bydžova přijmou:

ŘIDIČE
ELEKTRIKÁŘE
STROJNÍKY pro provoz kluziště.

Naši matriky

NAROZENÍ

od 3. 1. 1984 do 31. 5. 1984

3. 1. **Ladislava Dreveniaková,**
N. Bydžov, Pod kopečkem 578
23. 1. **Monika Ryglová,**
N. Bydžov, Jánská 1499
25. 1. **Martin Špičák,**
Na Švarcavě 1262
25. 1. **Jana Brejchová,**
Nový Bydžov, J. Fučíka 769
26. 1. **Kateřina Halířová,**
N. Bydžov, Klicperova 724
6. 2. **Otakar Klika,**
Nový Bydžov, Ezopova 1800
9. 2. **Lucie Budinská,**
Nový Bydžov, J. Fučíka 903
14. 2. **Radek Petr,**
Nový Bydžov, U plovárny 1415
15. 2. **Jan Hudec,**
Nový Bydžov, J. Fučíka 892
18. 2. **Markéta Talavašková,**
N. Bydžov, Hradební 1492
21. 2. **Jan Telvák,**
Nový Bydžov, Na Šarlejích 96
24. 2. **Zuzana Žibrůnová,**
Nový Bydžov, J. Fučíka 768
29. 2. **Jana Rabochová,**
Nový Bydžov - Vysočany 1
29. 2. **Kateřina Chvojková,**
Nový Bydžov, Dukelská 602
3. 3. **Ladislav Slach,**
N. Bydžov - Lužec n. C. 39
11. 3. **Michaela Boušková,**
Nový Bydžov - Žantov 18
11. 3. **Pavlína Macnerová,**
N. Bydžov, J. Fučíka 910
11. 3. **Jiří Holý,**
Nový Bydžov, Třebízského 932
13. 3. **Jan Miškovič,**
Nový Bydžov, Dukelská 1022
14. 3. **Pavel Lihan,**
Nový Bydžov, Havlíčkova 66
14. 3. **Iveta Schovánková,**
N. Bydžov, Na Valech 73
15. 3. **Linda Dostálková,**
Nový Bydžov, Dr. Ezopa 1687
16. 3. **Jan Vlášek,**
Nový Bydžov - Skochovice 40
1.7 3. **Martin Schovanec,**
N. Bydžov, Rudé armády 1556
18. 3. **Štěpán Pavlíček,**
Nový Bydžov, Smetanova 1335
20. 3. **Jan Stuchlík,**
Nový Bydžov, Smetanova 1212
23. 3. **Lucie Prouzová,**
Nový Bydžov - St. Bydžov 66
23. 3. **Jana Fikrová,**
N. Bydžov, Jungmannova 1544
25. 3. **Iva Mádlová,**
Nový Bydžov - Chudonice,
1. máje 2
26. 3. **Martin Olach,**
Nový Bydžov - Metličany 1077
27. 3. **Ondřej Marek,**
N. Bydžov, J. E. Purkyně 1595
29. 3. **Petr Štayr,**
Nový Bydžov, Revoluční 305
29. 3. **Petra Sodomková,**
N. Bydžov - St. Bydžov 159
30. 3. **Lucie Galuščáková,**
N. Bydžov, Palackého 1193
8. 4. **Lukáš Novák,**
Nový Bydžov - Žantov 20
8. 4. **Jaroslava Poláková,**
Nový Bydžov, ČSA 6
12. 4. **Jitka Tobolková,**
N. Bydžov, Dr. Vojtěcha 438
12. 4. **Jan Pošík,**
N. Bydžov,U plovárny 1411
16. 4. **Petr Malát,**
N. Bydžov, Družstevní 168
20. 4. **Barbora Žaludová,**
Nový Bydžov, Turkova 1339
21. 4. **Lenka Hafová,**
Nový Bydžov, J. Fučíka 895
22. 4. **Petr Pátek,**
Nový Bydžov, Deylova 1859
22. 4. **Michaela Drobná,**
N. Bydžov - St. Bydžov 88
23. 4. **Jiří Špinar,**
Nový Bydžov, Smetanova 1626
25. 4. **Kateřina Tichá,**
Nový Bydžov, Tyršova 109
27. 4. **Lucie Hanulíková,**
Nový Bydžov, J. Fučíka 768
28. 4. **Jaromír Juriček,**
N. Bydžov - St. Bydžov 133
29. 4. **Pavlína Zámečníková,**
Nový Bydžov, Šarleje 93
5. 5. **Luboš Machka,**
Nový Bydžov, A. Dvořáka 459
9. 5. **Aleš Purma,**
Nový Bydžov, J. Fučíka 903
14. 5. **Vítězslav Vantura,**
Nový Bydžov - Sloupno 202
16. 5. **Marcela Klecarová,**
Nový Bydžov, U plovárny 1415
19. 5. **Lenka Konečná,**
Nový Bydžov, Sportovní 396
22. 5. **Michaela Kaňková,**
Nový Bydžov, Dr. Ezopa 1687
25. 5. **Jan Mital,**
Nový Bydžov - Chudonice 145
26. 5. **Vratislav Říha,**
N. Bydžov, Na Švarcavě 1258
28. 5. **Lenka Bydžovská,**
N. Bydžov, Smetanova 1627
28. 5. **Kateřina Říhová,**
N. Bydžov, J. E. Purkyně 1520

SŇATKY

od 12. 1. 1984 do 16. 6. 1984

12. 1. **Ing. Bohumír Daněk,**
Nový Bydžov, Komenského 25
Jana Stádníková,
Nový Bydžov, Smetanova 1187
28. 1. **Pavel Pavelka,**
Nový Bydžov, B. Němcové 518
Marcela Trutnovská,
Nový Bydžov, Revoluční 774
11. 2. **Petr Riegr,**
Nový Bydžov, Turkova 1340
Věra Němcová,
Nový Bydžov, Turkova 1340
18. 2. **Miloslav Hanus,**
Raná 15
Eva Mejstříková,
Nový Bydžov, Tyršova 806
24. 2. **Jaromír Vymlátil,**
Karlovy Vary 980
Eva Havlinová,
Nový Bydžov, Deylova 2103
25. 2. **Vladimír Jeník,**
Hradec Král., S. Allende 1072
Zuzana Honzáková,
Nový Bydžov, Hradební 1505
25. 2. **Miroslav Šádek,**
N. Bydžov, Rudé armády 1913
Ivana Kovalská,
Nový Bydžov, Luční 886
25. 2. **Zdeněk Kovalský,**
N. Bydžov, Luční 886
Jana Mařasová,
N. Bydžov, J. Fučíka 769
3. 3. **Josef Háva,**
Zahrádky - Horní Olešná 49
Eva Valášková,
Nový Bydžov, Purkyňova 1510
10. 3. **Josef Michalčík,**
N. Bydžov, U památníku 1148
Jaroslava Olíhová,
N. Bydžov, U památníku 1148
10. 3. **Miloš Raich,**
Hlušice - Hlušičky 112
Romana Honzáková,
Nový Bydžov, Sukova 645
24. 3. **Pavel Němec,**
Nový Bydžov, Zahradní 444
Klaudie Hanáková,
Lipník n. B., Sov. armády 1118
13. 4. **Narcis Bouška,**
N. Bydžov, Pod kopečkem 576
Jana Barvínková,
Hradec Králové, 9. května 96
14. 4. **Zdeněk Lehký,**
N. Bydžov, Skochovice 101
Zdenka Cardová,
N. Bydžov, Smetanova 1815
14. 4. **Miloš Paleček,**
Nový Bydžov, Dukelská 1135
Jana Kubecová,
Nový Bydžov - Sloupno 86
14. 4. **Josef Novotný,**
N. Bydžov - Skochovice 35
Alena Šobrová,
Bělá nad Radbuzou 24
14. 4. **Josef Jiřičný,**
N. Bydžov - Skochovice 66
Olga Kohoutová,
Sloveč - Kamilov 4
14. 4. **Věroslav Mládek,**
Jakubov u Mor. Budějovic 59
Alena Vejrová,
N. Bydžov - St. Skřeněř 33
14. 4. **Marcel Milde,**
Chomutov, Havlíčkova 4135
Hana Uchytilová,
Nový Bydžov, Barákova 1580
14. 4. **Zdeněk Raboch,**
Nový Bydžov - Vysočany 1
Jana Macháčková,
Mlékosrby 81
20. 4. **Pavel Tomáš,**
Nový Bydžov, Korneliova 34
Jana Kulichová,
N. Bydžov, Na Otmarce 298
21. 4. **Paed. Dr. Hynek Hradecký,**
Nový Bydžov, Purkyňova 1482
Marcela Drahokoupilová,
Nepolisy - Zadražany 53
21. 4. **Vladimír Stránský,**
Libáň, Emlerova 304
Vladislava Havránková,
N. Bydžov, Brigádníků 869
21. 4. **Milan Skalický,**
Nový Bydžov, Fučíkova 853
Ivana Rudišová,
Chlumec n. Cidlinou 251
28. 4. **Vratislav Stránský,**
N. Bydžov, Jungmannova 1540
Jana Janoušková,
Hradec Králové, Roudnička 87
28. 4. **Milan Karatník,**
Čeperka 140
Jana Pácalová,
N. Bydžov - Lužec n. C. 205
28. 4. **Milan Grundza,**
Nový Bydžov, Osecká 728
Jana Krájíčková,
Piešťany, Obránců míru 22/1

Pokračování na str. 24

Dokončení ze str. 23

28. 4. **Jaroslav Kubánek,**
Nový Bydžov, Smetanova 1188
Dana Adamová,
Světlá nad Sázavou 326
2. 6. **Luboš Chlád,**
Běrunice - Kněžičky 79
Hana Zámečníková,
Nový Bydžov, Sukova 384
2. 6. **Milan Matys,**
Nový Bydžov, Nerudova 1753
Jaroslava Kubátová,
Nový Bydžov, Otmarka 361
9. 6. **Ing. Vlastimil Franc,**
Nový Bydžov, Hermannova 328
Zuzana Talpová,
Nový Bydžov, Zahradní 447
16. 6. **Petr Chlíbek,**
Nový Bydžov - Sloupno 107
Libuše Drahokoupilová,
Nový Bydžov - Sloupno 111

ZLATÁ SVATBA

14. 4. 1984
manželů
Bohumila a Anny Amanových,
bytem N. Bydžov, J. Žižky 568

DIAMANTOVÁ SVATBA

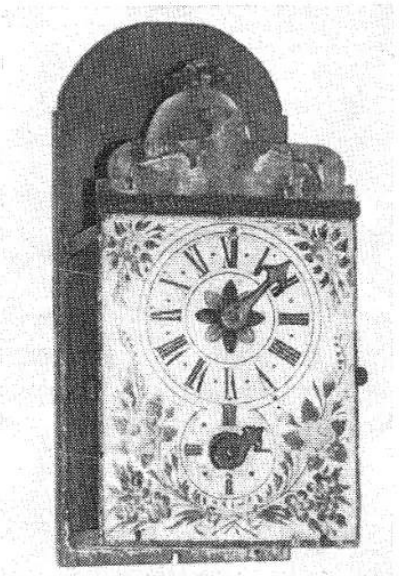
21. 4. 1984
manželů
Jana a Františky Zrzavých,
bytem N. Bydžov - Chudonice,
1. máje 32

ÚMRTÍ

od 8. 1. 1984 do 6. 6. 1984

8. 1.	**Ludvík Kloubec**	66 let
18. 1.	**Ladislav Šenk**	36 let
19. 1.	**Marie Hladíková**	88 let
21. 1.	**Václav Beneš**	82 let
21. 1.	**Vladimír Janiš**	58 let
23. 1.	**Oldřich Blažek**	73 let
25. 1.	**Václav Kánský**	73 let
25. 1.	**Jan Palička**	79 let
25. 1.	**Anežka Loudová**	89 let
30. 1.	**Růžena Šancová**	70 let
31. 1.	**Jindřich Hála**	62 let
1. 2.	**Emilie Žďárská**	81 let
3. 2.	**František Drobný**	71 let
4. 2.	**Jaroslav Musil**	65 let
8. 2.	**Václav Bradáč**	35 let
9. 2.	**Anna Ottová**	83 let
14. 2.	**Marie Kaprasová**	81 let
17. 2.	**Marie Štočková**	77 let
18. 2.	**Stanislav Šafařík**	65 let
22. 2.	**Marie Hurychová**	96 let
23. 2.	**Marie Barnetová**	83 let
26. 2.	**Věra Sixtová**	83 let
27. 2.	**Aloisie Vízková**	77 let
28. 2.	**Ludmila Klímová**	76 let
1. 3.	**Oldřich Škarýdko**	59 let
5. 3.	**Bohumil Polák**	75 let
5. 3.	**Tomáš Malinský**	73 let
10. 3.	**Ján Maják**	47 let
11. 3.	**Milada Kočová**	80 let
11. 3.	**Květa Vyleťalová**	45 let
12. 3.	**Františka Věchtová**	74 let
13. 3.	**Rudolf Salava**	77 let
17. 3.	**Jaroslav Bíba**	89 let
20. 3.	**Marie Kulichová**	79 let
21. 3.	**Jarmila Benešová**	71 let
28. 3.	**Emilie Vojtěchová**	73 let
28. 3.	**Františka Chocenská**	87 let
29. 3.	**Marie Machatá**	88 let
31. 3.	**Bedřicha Matyášová**	85 let
4. 4.	**Jaromír Picek,**	25 let
9. 4.	**Josefa Lexová**	85 let
10. 4.	**František Šindler**	75 let
10. 4.	**Václav Spudil**	79 let
11. 4.	**Karel Najman**	52 let
13. 4.	**Blažena Bradnová**	84 let
21. 4.	**Emilie Hrubá**	40 let
24. 4.	**Václav Bílek**	57 let
28. 4.	**Jaroslav Mifek**	91 let
29. 4.	**Josefa Krejčová**	90 let
29. 4.	**František Ruml**	51 let
30. 4.	**Božena Všetečková**	92 let
6. 5.	**Anna Janatová**	84 let
8. 5.	**Marie Škaloudová**	89 let
15. 5.	**František Trnka**	72 let
16. 5.	**Marie Bydžovská**	64 let
16. 5.	**Antonín Frýda**	57 let
17. 5.	**Marie Kernerová**	77 let
17. 5.	**Miloslav Hercík**	78 let
17. 5.	**Stanislav Tomáš**	42 let
17. 5.	**Václav Matyáš**	85 let
18. 5.	**Emanuel Fiedler**	49 let
23. 5.	**Ladislav Rykr**	58 let
1. 6.	**Marie Hamplová**	76 let
5. 6.	**Marie Čeřenová**	68 let
6. 6.	**Růžena Tichá**	71 let
6. 6.	**Františka Spudilová**	74 let

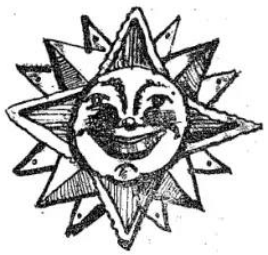
Připravila matrikářka MěNV

DŘEVĚNÉ BICÍ HODINY Z R. 1751. Na přední desce s pestrými květy jsou dva číselníky, s hodinovou a se čtvrthodinovou stupnicí, nahoře je skleněný zvonek. Všechna ozubená kola hodinového stroje byla také zhotovena ze dřeva. Unikátní hodiny jsou vystaveny v expozici venkova v muzeu.

PĚKNOU DOVOLENOU PLNOU SLUNÍČKA A DOBRÉ POHODY PŘEJE ČTENÁŘŮM NOVOBYDŽOVSKÉHO ZPRAVODAJE

Redakce

UZÁVĚRKA
3. čísla
NOVOBYDŽOVSKÉHO
ZPRAVODAJE
15. srpna

NOVOBYDŽOVSKÝ ZPRAVODAJ
Vydává Městské kulturní středisko v Novém Bydžově, nepravidelně. Řídí redakční rada. Odpovědný redaktor PhDr. Jiří Malina. Povoleno OK ONV v Hradci Králové pod čj. 218/72. Tisknou Východočeské tiskárny n. p. v Novém Bydžově. Náklad 1.600 výtisků.